

Bilaga 1: Miljöbedömning - planens konsekvenser

I detta avsnitt analyseras översiktsplanens konsekvenser. Analysen utgör en miljökonsekvensbeskrivning men syftar också till att vara en bredare analys av planens konsekvenser. Planen analyseras utifrån de tre hållbarhetsaspekterna: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Avgränsning

- Översiktsplanens tidsperspektiv är långsiktigt. Något horisontår anges inte.
- Analysen är i huvudsak avgränsad till Örnsköldsviks kommun. Konsekvenserna av planen bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan utanför kommungränsen, men planen bör kunna bidra till regional utveckling.
- När en särskild grupp av människor kan komma att påverkas mer än andra på grund av en föreslagen riktlinje anges det i analysen.
- Materialet i översiktsplanen bedöms vara tillräckligt för att översiktligt bedöma planens konsekvenser, ytterligare uppgifter har inte varit aktuella att ta fram.
- De konsekvenser som anges är tänkbara och inte säkra.

Alternativ

Konsekvenserna av förslaget till översiktsplanen ska jämföras med ett nollalternativ och vad som skiljer alternativen åt beskrivs nedan. I analysen jämförs alternativens konsekvenser med nuläget (situationen idag).

1. Förslag till översiktsplan för strandskydd

I huvudsak bör planen bidra positivt till kommunens vision som lyder "Möjligheternas Örnsköldsvik, en hållbar och tillgänglig kommun i världsklass – att leva och arbeta i och att besöka". Planen kan bidra till landsbygdsutveckling och exempelvis bidra till fler nya attraktiva boenden på landsbygden, turismutveckling, att friluftslivet, natur- och kulturvärden och biologisk mångfald värnas samt bidra till stärkt underlag för serviceorternas service. Planen kan bidra till kommunens utveckling samt regional utveckling.

2. Nollalternativ

Ett nollalternativ innebär:

- Områden där landsbygdsutveckling bedöms vara lämpligt att använda som skäl för strandskyddsdispens (LIS-områden) föreslås inte. Dispensskälet kommer överhuvudtaget inte tillämpas i kommunen.
- Inga ändringar görs i det utvidgade strandskyddet.
- Ingen riktlinje föreslås gällande strandskyddets omfattning (t.ex. att det för småäckar som inte finns på Terrängkartan ska göras bedömning från fall till fall om de ska omfattas av strandskyddsbestämmelser).
- För kuststräckan norr om Skataudden föreslås inga riktlinjer om att undantag från strandskyddet ska prövas restriktivt. Inga områden där dispenser från strandskyddet inte beviljas redovisas.
- Inga riktlinjer föreslås för bryggor, pirar och sjöbodar m.m.

Nollalternativet innebär att möjligheterna att få strandskyddsdispens minskar, vilket bedöms hämma möjligheterna till landsbygdens och kommunens utveckling. Strandskyddet kommer att hävdas vid alla vattendrag. Utan tydliga riktlinjer för var nya dispenser inte medges längs kusten norr om Skataudden ökar risken för exploatering i värdefulla områden. Utan riktlinjer för bryggor, pirar och sjöbodar påverkas möjligheterna att påverka byggandet av bryggor, pirar och sjöbodar, bl.a. placeringen och utformningen av dessa.

Planens betydande miljöpåverkan

Översiktsplanen är på en övergripande nivå och i planen föreslås riktlinjer för tillämpningen av strandskyddet. Riktlinjerna bedöms innebära en betydande miljöpåverkan och ska därför miljöbedömas.

Eftersom det är en översiktsplan och planen avser hela kommunens yta är många frågor mer lämpliga att analysera på en mer detaljerad nivå, exempelvis i kommande detaljplaner eller i bygglovsärenden. I de LIS-områden som föreslås

ska lämpligheten prövas vid en förfrågan om att få bygga i varje enskilt ärende.

Översiktsplanen för strandskydd bedöms utifrån dess påverkan på

1. Planer och program – nationella, regionala och kommunala
2. Allmänna intressen och riksintressen
3. Miljömål och miljö kvalitetsnormer
4. Folkhälsomål

Den betydande miljöpåverkan beskrivs utifrån följande aspekter:

- o Bebyggd miljö
- o Natur, rekreation och friluftsliv
- o Mark och vatten
- o Kulturmiljö och landskapsbild
- o Hälsa och säkerhet
- o Befolkning och utveckling
- o Naturresurser

Konsekvensanalys

Beaktande av mål

1. Planer och program – nationella, regionala och kommunala

Planens påverkan ska bedömas utifrån innehållet i nationella och regionala planer, program och strategier m.m. Även påverkan på möjligheten att uppnå kommunens övergripande vision och mål samt mål i kommunens planer, program och beslut ska bedömas, exempelvis:

- Kommunens övergripande vision och mål
- Miljö och energistrategi för Örnsköldsviks kommun – med lokala miljömål
- Folkhälsopolitiskt program för Örnsköldsviks kommun 2009-2014

Nedan under rubrik 3. Miljömål och miljö kvalitetsnormer och 4. Folkhälsomål beskrivs planens påverkan på mål för miljö och folkhälsa. I avsnittet Konsekvensmatris beaktas relevanta nationella, regionala och kommunala mål i bedömningen av alternativens konsekvenser.

Sammanfattat innebär planens konsekvenser huvudsakligen en positiv påverkan på för planen

relevanta mål. När det bedöms finnas en konflikt eller negativ påverkan beskrivs det i analysen nedan.

2. Allmänna intressen och riksintressen

Flera av planens riktlinjer bör innebära en positiv påverkan på flera allmänna intressen och riksintressen, bl.a. kan riktlinjerna bidra till att natur- och kulturvärden och friluftslivet värnas.

Områden av riksintresse och allmänna intressen ska skyddas från ingrepp och åtgärder som påtagligt kan innebära skada på intressena. I det enskilda ärendet görs bedömning av behov av bl.a. inventeringar och utredningar, t.ex. natur- eller kulturinventeringar, som ger underlag för beslut om eventuella åtgärder för att minimera påverkan.

I kartbilagan redovisas de allmänna intressen och riksintressen som berörs. Redovisningen syftar till att redovisa flertalet av de allmänna intressena men är inte helt fullständig. Exempelvis redovisas inte fornlämningar. För en fullständig redovisning görs hänvisning till översiktsplan 2007 och till dess kartor på kommunens webbplats.

I översiktsplanen från 2007 beskrivs riksintresset för totalförsvarets militära del. Skrivningen har dock reviderats i det förslag till ny kommunomfattande översiktsplan som ska antas under 2012. Riksintresset för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte av sekretessskäl. I Örnsköldsviks kommun finns inga områden av riksintresse för totalförsvaret som kan redovisas i översiktsplanen. För ytterligare information, se den kommunomfattande översiktsplanen.

Vid en förfrågan inom ett LIS-område behöver en noggrannare analys av eventuella intressen göras samt påverkan på dessa analyseras. I några LIS-områden med flera intressen kan intressekonflikter uppstå. Områdena bedöms dock kunna vara lämpliga och möjliga att bebygga förutsatt att särskild hänsyn tas till intressena men det går inte att utesluta att någon del av ett LIS-område bedöms vara olämpligt att exploatera utifrån exempelvis påverkan på intressen. Det

måste utredas i kommande prövning. Särskilda övergripande riktlinjer har formulerats i planen för några av områdena. Exempel på områden där det finns ett flertal riksintressen och allmänna intressen är:

- 8. Myckelgensjö – Skalmsjö
- 18. Trysunda – Grisslan
- 21. Köpmanholmen – Skuleskogen

De riksintressen och allmänna intressen som berörs i högre utsträckning än övriga intressen inom LIS-områdena är kulturmiljöer (riksintressen och allmänna intressen), naturvårdsobjekt (riksintressen och allmänna intressen), Moälven (riksintressen) och ekologiskt känsliga områden, främst sjöar (allmänna intressen). Flera områden ligger även inom områden där särskild hänsyn i skogsbruket kan behöva tas (skogsstyrelsen samråder där med kommunen inför skogsbruksåtgärder). I områden där intressekonflikter bedöms kunna uppstå bör behovet av detaljplaneläggning noga prövas. Nedan redovisas ytterligare åtgärder som bör prövas för att begränsa påverkan på intressena:

Natur

I handläggningen av bygglov och i detaljplaner ska en bedömning göras av påverkan på bl.a. naturvårdsobjekt och samrådsområden vid skogsbruksåtgärder, samt eventuellt hur man kan minimera eventuell påverkan. Ytterligare exempel på åtgärd är att se till att den fria passagen blir tillräckligt bred.

Vatten

Ekologiskt känsliga områden (främst sjöar berörs inom utpekade LIS-områden) kan påverkas av bl.a. vatten- och avloppslösningar och av bryggor. Vid bygglov och detaljplan är det viktigt att noga pröva så att den valda vatten- och avloppslösningen inte påverkar det ekologiskt känsliga området negativt. Planens riktlinjer för bryggor och pirar kan ha en positiv påverkan och även den fria passagen är viktig.

Kultur

I LIS-områden inom eller intill kulturmiljöer bör ny bebyggelse i första hand prövas i detaljplan eller i områdesbestämmelser. I detaljplanen finns då möjlighet att reglera utformningen av bebyggelsen så att den anpassas väl till kulturmiljön. Genom riktlinjer för bryggor, pirar och sjöbodar kan kulturmiljöer värnas. En redovisning av fornlämningar har inte gjorts i planen; påverkan på dessa ska givetvis beaktas i kommande ärendeprövningar.

3. Miljömål och miljö kvalitetsnormer

Nationella och regionala miljömål

De nationella och regionala miljömål som planen kan medföra en betydande miljöpåverkan på är:

1. Begränsad klimatpåverkan

När det gäller utsläpp av växthusgaser bedöms ett utpekande av områden för landsbygdsutveckling kunna innebära en måttlig försämring på miljömålet, främst i och med att boende i områdena väntas bli bilberoende.

7. Ingen övergödning

Avloppslösningarna kan komma att vara enskilda, gemensamma och kommunala. Tillförseln av gödande ämnen i mark och vatten bedöms bli måttlig vid en tillkomst av nya bostäder inom LIS-områdena.

8. Levande sjöar och vattendrag

Krav på fri passage främjar detta mål. Ingen påverkan på biologisk mångfald är att vänta. I bl.a. de LIS-områden som föreslås för turism kan friluftslivet komma att värnas och en positiv påverkan kan vara att vänta på målet.

9. Grundvatten av god kvalitet

Några av LIS-områdena ligger på eller intill isälvsavlagringar som bedömts som stora grundvattenförekomster. Vid givande av strandskyddsdispenser i dessa områden ska hänsyn tas till skyddet av grundvattnet.

10. Hav i balans samt levande kust och skärgård

En måttlig förbättring är att vänta. Olika upplevelsevärden, bl.a. natur- och kulturvärden, värnas i stor grad. Riktlinjerna bör medföra att utvecklingen av utvalda områden gynnas medan värdena i andra områden kan värnas i större utsträckning. Biologisk mångfald bedöms inte påverkas av planen.

12. Levande skogar

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion, liksom den biologiska mångfalden, bedöms inte påverkas av planen.

13. Ett rikt odlingslandskap

Några av de förslagna LIS-områdena är belägna på jordbruksmark varför planen bedöms innebära en måttlig försämring.

14. God bebyggd miljö

Både måttlig försämring och måttlig förbättring kan vara att vänta. De boende inom LIS-områden kan i stor utsträckning väntas bli bilberoende (vilket är negativt för miljö och hälsa) och få långa avstånd till service. Samtidigt kan bostäder i attraktiva lägen tillkomma, vilket stimulerar landsbygdsutvecklingen och ger ökat underlag för befintlig service. Värdefulla områden för friluftsliv, kultur och natur värnas genom riktlinjerna i planen.

LIS-området vid Uttersjö ingår i det lågstrålande område som kommunfullmäktige tidigare beslutat om. De lågstrålande områdena ska omprövas i den kommande revideringen av den kommunomfattande översiktsplanen. Därefter får det avgöras vilket av de båda intressena som ska prioriteras.

15. Ett rikt växt- och djurliv

Målet bedöms inte påverkas av planen.

Lokala miljömål

I kommunens miljö- och energistrategi (2010) redovisas flera övergripande mål. För följande mål bedöms det relevant att analysera hur översiktsplanen påverkar möjligheten att uppnå målet:

Energi och trafik

- o Miljö- och energistrategins mål: Trafikens negativa påverkan på miljö och hälsa minskar och säkerheten ökar. Konsekvens av ÖP strandskydd: En försämring är att vänta i och med att boende i stor utsträckning blir bilberoende. Låg tillgång till kollektivtrafik och brist på gång- och cykelvägar är att vänta i flera av LIS-områdena.

Natur

- o *Den biologiska mångfalden bevaras.* Bedöms inte påverkas av planen.
- o *Tillgängligheten till naturen ökar.* En måttlig förbättring kan förväntas genom riktlinjerna i planen, se bedömningen av de nationella/ regionala miljömålen.
- o *Vi arbetar med ett helhetsperspektiv kring natur- och kulturlandskapet.* I planen finns ett helhetsperspektiv kring natur- och kulturlandskapet.

Bebyggd miljö

- o *Utvecklingen av den bebyggda miljön bidrar till en god livsmiljö för kommunens invånare.* Se ovan 14. God bebyggd miljö.
- o *Vi upplever trygghet och säkerhet, har god tillgänglighet till rekreations- och friluftsområden och använder mark och vatten på ett hållbart sätt.* Förbättring och försämring. Se bedömningen av de nationella, regionala och lokala miljömålen.

Kretslopp

- o *Vi använder våra naturresurser på ett uthålligt sätt.* Bör inte påverkas av planen.

Miljökvalitetsnormer

Ingen betydande miljöpåverkan är att vänta på miljökvalitetsnormer.

4. Folkhälsomål

Konsekvensanalysen utgår från folkhälsomål, och särskilt folkhälsoaspekterna barn- och ungdomsperspektivet respektive jämställdhets- och trygghetsaspekten.

Örnsköldsviks kommun har ett folkhälsopolitiskt program "God folkhälsa - en förutsättning för hållbar utveckling" som gäller för perioden 2009-2014. I programmet anges fyra utvecklingsområden:

- o God delaktighet och inflytande i samhället.
- o Trygga och goda uppväxtvillkor.
- o Sunda och säkra miljöer.
- o Goda levnadsvanor.

Planen bedöms påverka dessa utvecklingsområden samt det nationella folkhälsomålet

2. Ekonomiska och sociala förutsättningar på följande sätt:

- + Förslag på LIS-områden har tagits fram tillsammans med kommuninvånare.
- + Bostäder på landsbygden kan innebära sunda miljöer.
- + Värdefulla miljöer värnas.
- + LIS-områden för turism föreslås vilket kan gynna friluftslivet
- + /- Föreningsliv och gemenskap gynnas, men bostäder i avskilda lägen kan innebära risk för

ensamhet.

- Ökat bilberoende, vilket ur ett jämställdhetsperspektiv innebär en måttlig försämring (kvinnor åker i större utsträckning kollektivt än män).

- Brist på säkra gång- och cykelvägar och möjlighet till aktiv transport (gång och cykel).

+/-LIS-området vid Uttersjö ingår i det lågstrålande område som kommunfullmäktige tidigare beslutat om – se ovan under miljömål 14. God bebyggd miljö.

Konsekvensmatris

Alternativens påverkan utifrån utvalda aspekter beskrivs i en konsekvensmatris. Bedömningen görs bl.a. utifrån möjlig påverkan på olika mål, se ovan *Beaktande av mål*. Syftet med tabellen är att tydliggöra konsekvenserna av planförslaget och ett nollalternativ. Alternativen beskrivs ovan under *Alternativ*.

Påverkan på olika aspekter för planförslag respektive nollalternativ

Påverkan		Planförslag		Nollalternativ
Bebyggd miljö	☺	+ Attraktiva lägen för bostäder och landsbygdsutveckling (LIS-områden) + God tillgång till natur och rekreation +/- Föreningsliv och gemenskap gynnas, men bostäder i avskilda lägen kan innebära risk för ensamhet - Långt avstånd till service och målpunkter för barn- och ungdomar m.m. - Bilberoende (avsaknad av gång- och cykelvägar och kollektivtrafik)	☹	+/- Utan LIS är det svårare att få strandskyddsdispens på landsbygden (se bl.a. bedömning av folkhälsomålen ovan) - Ny bebyggelse kan tillkomma i områden längs havskusten med höga kultur- och naturvärden och friluftsliv
Natur och biologisk mångfald	☺	+ Utvidgat strandskydd (dock med vissa lättnader jämfört med i dag) + Områden där strandskyddsdispenser ska beviljas restriktivt/inte beviljas + Riktlinjer för bryggor, pirar och sjöbodas - Viss påverkan på natur i LIS-områdena Ingen påverkan på biologisk mångfald.	☹	+ Utvidgat strandskydd - Ny bebyggelse kan tillkomma i områden längs havskusten med höga kultur- och naturvärden och biologisk mångfald
Turism och rekreation	☺ ☺	Möjligheter till utveckling av turism och rekreation genom: + Utvidgat strandskydd i värdefulla områden längs havskusten + Områden där strandskyddsdispenser ska beviljas restriktivt/inte beviljas + Riktlinjer för bryggor, pirar och sjöbodas + LIS-områden för turism	☹ ☹	+ Utvidgat strandskydd - Möjligheten att värna värdefulla områden för bl.a. friluftsliv i havskusten - Inga riktlinjer för bryggor, pirar och sjöbodas - Möjligheterna att bevilja dispenser för turismanläggningar m.m. när LIS inte kan användas som skäl
Mark och vatten (skog och åkermark, sjöar, hav, vattendrag, grundvatten m.m.)	☺	+ Flertalet riktlinjer i planen motverkar påverkan på mark och vatten (exempelvis kan odlingslandskap, mark med höga natur- och naturvärden i havskusten och vattenmiljöer genom riktlinjer för bryggor, pirar och sjöbodas m.m. värnas) - LIS-områden föreslås på jordbruksmark	☹	+ Utvidgat strandskydd - Ny bebyggelse, bryggor, pirar och sjöbodas kan bl.a. tillkomma i områden med höga kultur och naturvärden och biologisk mångfald

Påverkan		Planförslag		Nollalternativ
Kulturmiljö och landskapsbild	☺	+ Riktlinjerna i planen bidrar till att kulturmiljöer och landskapsbilden kan värnas (exempelvis riktlinjer för bryggor, pirar och sjöbodas, utvidgat strandskydd och områden där strandskyddsdispenser ska beviljas restriktivt/ inte beviljas).	☹	+ Utvidgat strandskydd - Ny bebyggelse och bryggor, pirar och sjöbodas kan bl.a. tillkomma i områden längs havskusten med höga kulturvärden
Hälsa och säkerhet (trafikmiljö, närmiljö, förutsättningar för gemenskap och trygghet, föreningsliv, klimat-anpassning m.m.)	☺	+/- Se bedömning av bebyggd miljö - Måttlig försämring när det gäller klimatpåverkan är att vänta (bilberoende) I varje enskilt ärende prövas lämpligheten utifrån t.ex. översvämningsrisker och risk för ras och skred.	☺	+/- Se bedömning av bebyggd miljö I varje enskilt ärende prövas lämpligheten utifrån t.ex. översvämningsrisker och risk för ras och skred.
Befolkning och utveckling (kommunal och regional utveckling, attraktiva lägen för bostäder, hälsa m.m.)	☺	+ Attraktiva lägen för bostäder + Landsbygdsutveckling - Serviceorter kan få stärkt kundunderlag vilket är positivt ur de tre hållbarhetsperspektiven + Kommunal och regional utveckling	☹	+/- Utan LIS är det svårare att få strandskyddsdispens på landsbygden - Invånarnas möjligheter att bosätta sig där man vill begränsas - Landsbygdsutvecklingen hämmas - Den kommunala och regionala utvecklingen kan missgynnas
Naturresurser		Ingen betydande påverkan på naturresurser i kommunen är att vänta.		Ingen betydande påverkan på naturresurser i kommunen är att vänta.

SAMMANVÄGNING

Vid en sammanställning av konsekvenserna av alternativen kan det konstateras att planförslaget innebär en generell förbättring jämfört med nollalternativet för de redovisade aspekterna, se bl.a. konsekvensmatrisen ovan. Utifrån de bedömningar som har gjorts i konsekvensanalysen har en sammanvägning av hållbarhetskonsekvenserna (de ekologiska, sociala och samhällsekonomiska) gjorts för alternativen.

Ekologiska hållbarhetsaspekten

Planförslag

Planförslaget innebär i huvudsak positiva konsekvenser för den ekologiska aspekten (t.ex. ökade möjligheter att värna värdefulla miljöer och värden längs havskusten). Ingen påverkan på biologisk mångfald är att vänta. När det gäller klimatpåverkan och utsläpp av växthusgaser bedöms ett utpekande av LIS-områden kunna innebära en måttlig försämring i och med att boende i områdena väntas bli bilberoende.

Nollalternativ

Nollalternativet kan innebära både positiva och negativa konsekvenser ur denna aspekt men de negativa bör vara övervägande, bl.a. i och med svårigheter att värna värdefulla områden och värden längs havskusten.

Sociala hållbarhetsaspekten

Planförslag

Planförslaget kan innebära både positiva och negativa konsekvenser för den sociala aspekten. Om planen kan komma att bidra till en levande landsbygd och stärkt kundunderlag för orter i kommunen kommer konsekvenserna att bli positiva.

Nollalternativ

Nollalternativets konsekvenser bedöms negativt ur denna aspekt. Strandskyddet hindrar nya bostäder och verksamheter i attraktiva strandlägen och därmed möjligheten att motverka en negativ befolkningsutveckling. En minskad befolkning på landsbygden är inte socialt hållbart.

Samhällsekonomiska hållbarhetsaspekten

Planförslag

Exploatering inom LIS-områdena kan bidra till ökade samhällskostnader för exempelvis service och skolskjuts men också bidra till att orternas kundunderlag stärks. Genom att planen kan bidra till landsbygdsutveckling genom attraktiva lägen för bostäder kan kommunens och även regionens utveckling påverkas positivt.

Nollalternativ

Ett fortsatt lågt/minskande underlag för att upprätthålla bl.a. befintlig service på landsbygden är att vänta, och försämrade service kan förväntas när invånarna på landsbygden blir färre. Alternativet bör innebära viss negativ konsekvens för kommunens och regionens utveckling.

Sammanfattande redogörelse

Konsekvenserna av planen är svåra att bedöma i dagsläget. Konsekvensanalysen har gjorts på en övergripande nivå. Många frågor bedöms vara mer lämpliga att pröva i andra skeden än vid bedömningen av översiktsplanen. Lagstiftningen för strandskyddet är också relativt ny - kommande handläggning av ärenden och beslut kommer att visa hur olika frågor kan och bör hanteras.

I denna analys, då planförslaget och ett nollalternativ har jämförts med nuläget, bedöms planförslaget medföra i huvudsak positiva konsekvenser och vara långsiktigt hållbart. Konsekvenserna av planen bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan utanför kommungränsen, men planen bör kunna bidra till regional utveckling.

Åtgärder och uppföljning

Kommande förfrågningar om att bygga inom LIS-områdena och i andra delar av kommunen kommer att prövas i bygglov och i detaljplaner och då kommer behov av utredningar och inventering att klargöras. För vissa områden kan det eventuellt finnas behov av att ta ett större grepp och ta fram mer övergripande riktlinjer eller genomföra inventeringar/utredningar inför kommande förfrågningar.

Nya förslag på LIS-områden kommer säkerligen att komma efter att planen har antagits. I planen föreslås att landsbygdsutveckling bör kunna användas som skäl till strandskyddsdispens i inlandet (alla stränder utom de i centralorten och längs havskusten) oavsett om området finns med i planen eller inte. Anläggningar och åtgärder för friluftslivets och naturvårdens syften föreslås också kunna medges utanför de LIS-områden som föreslås i planen. Översiktsplanen för strand-skyddet kommer senare att revideras.

Behov av miljöbedömningar

En översiktlig bedömning har gjorts av översiktsplanens konsekvenser. För varje LIS-område som föreslås ska sedan lämpligheten prövas, bl.a. när det gäller ekologi, tillgänglighet och översvämningsrisker. Prövningen görs i samband bygglov eller detaljplan. I arbetet med att upprätta detaljplaner ska det göras en bedömning om miljöpåverkan och behovet av miljöbedömning.

Bilaga 1: Strandskyddet i miljöbalken

Följande kapitel och paragrafer i miljöbalken gäller strandskydd sedan 1 juli 2009. Svensk Författningssamling (SFS) 2009:532.

7 kapitlet

13 §

Strandskydd gäller vid havet och vid insjöar och vattendrag.

Strandskyddet syftar till att långsiktigt

1. trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och
2. bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

14 §

Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområde).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Ett beslut om att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas.

15 §

Inom ett strandskyddsområde får inte

1. nya byggnader uppföras,
2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
3. grävningarna eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2, eller åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

16 §

Förbuden i 15 § gäller inte

1. byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som inte avser att tillgodose bostadsändamål, om de behövs för jordbruket, fisket, skogsbruket eller renskötseln och de för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet,
2. verksamheter eller åtgärder som har tillåtits av regeringen enligt 17 kap. 1, 3 eller 4 § eller som omfattas av ett tillstånd enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken,
3. byggande av allmän väg enligt en fastställd arbetsplan enligt väglagen (1971:948), eller
4. byggande av järnväg enligt en fastställd järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att förbuden i 15 § inte ska gälla kompletteringsåtgärder till en huvudbyggnad som vidtas

1. inom 15 meter från huvudbyggnaden men inte närmare strandlinjen än 25 meter, och
2. inom en tomtplats som har angetts i ett beslut om dispens.

18 §

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område, om

1. det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, eller
2. området enligt plan- och bygglagen (1987:10) avses att omfattas av en detaljplan och
 - a) behövs för byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, eller
 - b) skyddas enligt andra bestämmelser i detta kapitel och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.

Ett upphävande enligt första stycket 2 får göras endast om det finns särskilda skäl och intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Bestämmelser om kommunens möjligheter att upphäva strandskyddet genom en bestämmelse i en detaljplan finns i 5 kap. 7 a § plan- och bygglagen.

18 a §

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 15 §, om det finns särskilda skäl och dispensen avser

1. byggande av en försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, eller
2. ett område som skyddas enligt andra bestämmelser i detta kapitel och skyddet har beslutats av någon annan än en kommun.

18 b §

Kommunen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 15 §, om det finns särskilda skäl och dispensen avser något annat än det som anges i 18 a § 1 och 2.

18 c §

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,

4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

I 18 d § finns bestämmelser om vad man får beakta som särskilda skäl utöver det som anges i första stycket, om prövningen gäller ett sådant område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 18 e §.

18 d §

Som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet inom ett område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader och andra åtgärder får man i stället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus.

18 e §

Med område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen avses vid tillämpningen av 18 d § ett område som

1. är lämpligt för utvecklingen av landsbygden,
2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt,
3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften
 - a) i eller i närheten av tätorter,
 - b) i ett kust- eller kustskärgårdsområde från Forsmark till Veda vid Storfjärden, i Ångermanland eller från Skataudden vid Näskefjärden till gränsen mot Finland,
 - c) på Gotland, eller
 - d) vid Vänern, Vättern, Mälaren, Siljan, Orsasjön, Skattungen, Oresjön eller Oreälven mellan Orsasjön och Skattungen, om det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse i området, och
4. inte är ett kust- eller kustskärgårdsområde från gränsen mot Norge till Forsmark, utmed Ölands kust eller i Ångermanland från Veda vid Storfjärden till Skataudden vid Näskefjärden.

En översiktsplan enligt 4 kap. 1 § plan- och bygglagen (1987:10) ska ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett sådant område som avses i första stycket. Översiktsplanen är inte bindande för myndigheter och enskilda.

18 f §

Ett beslut om att upphäva eller ge dispens från strandskyddet ska inte omfatta ett område som behövs för att mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Detta gäller inte om en sådan användning av området närmast strandlinjen är omöjlig med hänsyn till de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion. I ett dispensbeslut ska det anges i vilken utsträckning mark får tas i anspråk som tomt eller annars användas för det avsedda ändamålet.

18 g §

I fråga om strandskydd som har upphävts för ett område genom en bestämmelse i en detaljplan enligt plan- och bygglagen (1987:10) eller för ett område som har avsetts att omfattas av en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt samma lag gäller strandskyddet åter, om

1. området upphör att omfattas av detaljplanen eller områdesbestämmelserna, eller
2. detaljplanen eller områdesbestämmelserna ersätts med en ny detaljplan.

18 h §

En dispens från strandskyddet upphör att gälla om den åtgärd som dispensen avser inte har påbörjats inom två år eller inte har avslutats inom fem år från den dag då dispensbeslutet vann laga kraft.

26 §

Dispens enligt någon av bestämmelserna i 7, 9–11, 18 a–18 e, 20 och 22 §§ från förbud eller andra föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel får ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

16 kapitlet

13 §³⁴

Överklagbara domar och beslut får överklagas av en ideell förening som enligt sina stadgar har till ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen, när det gäller domar och beslut om tillstånd, godkännande eller dispens enligt denna balk samt i frågor om upphävande av skydd av områden enligt 7 kap. eller om tillsyn enligt 10 kap. eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av 10 kap. Detta gäller

1. även i de fall överklagandet enbart avser ett villkor eller en annan bestämmelse i domen eller beslutet, och
2. även i de fall domen eller beslutet är resultatet av en prövning enligt 22 kap. 26 §, 24 kap. 2, 3, 5, 6 eller 8 § denna balk eller en prövning enligt 7 kap. 13, 14 eller 16 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

En förening får inte överklaga beslut som rör Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt.

För att få överklaga ska föreningen ha bedrivit verksamhet i Sverige under minst tre år och ha lägst 2 000 medlemmar. En förening som vill överklaga en dom eller ett beslut som avses i första stycket ska göra det innan tiden för överklagande gått ut för dem som varit parter eller annars såsom sakägare haft klagorätt i målet eller ärendet.

³⁴ Senaste lydelse 2007:660.

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, , 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Kommunstyrelsen

Samrådsredogörelse skiss till översiktsplan för strandskyddet i Örnsköldsviks kommun

Hur samrådet har genomförts

Dokumentet skickades ut på samråd/remiss i oktober 2010 till dem som i planarbetet inkommit med förslag till LIS-områden, till ett antal föreningar, företag och myndigheter som bedömdes berörda av plan-skissen samt till de kommunala förvaltningarna/bolagen och de politiska partierna. Dessutom har materialet kunnat laddas ned från kommunens webbplats www.ornskoldsvik.se och funnits tillgänglig på samtliga bibliotek i kommunen. Under samrådet har 22 yttranden inkommit, vilka sammanfattas ned med en kommentar från kommunledningsförvaltningen.

Sammanställning av viktigare frågor och synpunkter och förslag till förändringar i planen utifrån dessa

Gräns för område i Höga Kusten där LIS ej kan tillämpas

Det är uppenbart att kommunens tolkning av hur nordgränsen till det kustområde där LIS-områden ej får utpekas inte går att förena med nuvarande lagtext. Kommunens uppfattning är dock fortfarande att denna gräns bör dras på det sätt som redovisas i samrådsmaterialet, d.v.s. söder om bebyggelsen i Näske by. En motion med den innebörden är för närvarande föremål för riksdagsbehandling. Om lagändring ej genomförs kommer de tre LIS-områdena Skataudden, Byskataudden och Näske båthamn att utgå.

Byggande på jordbruksmark

Majoriteten av de LIS-områden som har diskuterats ligger på eller i anslutning till jordbruksmark. För att minimera en irreversibel förstöring av jordbrukets framtida möjligheter. Översiktsplan 07 anger; ” Stor restriktivitet ska gälla för matjordstäckter och annan förstöring av jordbruksmark.” För att uppfylla denna riktlinje har LIS-områdena valts och avgränsats så att en irreversibel förstöring av jordbrukets framtida möjligheter så långt möjligt minimeras. Att det enligt lagtexten enbart är möjligt att ge bygglov för enstaka bostadshus om det ligger i anslutning till befintlig bostadsfastighet är ytterligare en faktor som minskar förstörelsen av jordbruksmark.

Postadress

Kommunledningsförvaltningen
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Lasarettsgatan 3
Förvaltningens e-postadress
kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx
Fax
0660-888 15

Postgiro

12 58 90-4
Bankgiro
188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, , 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Detaljeringsnivå i redovisning av påverkan på allmänna intressen m.m.

De utpekade LIS-områdena har översiktligt bedömts vara lämpliga med hänsyn till berörda riksintressen och allmänna intressen. Gällande riksintressen och allmänna intressen har angetts för varje LIS-område och den detaljhänsyn som ska tas får avgöras i den efterföljande prövningen.

Motiv för redovisade LIS-områden

Länsstyrelsen efterlyser en utförligare beskrivning av motiven till att respektive område pekats ut som LIS och vilka aspekter utöver allmänhetens synpunkter som legat till grund. Planen kompletteras med följande förtydligande:

Kommunens utgångspunkt är att varje tillkommande verksamhet och varje tillkommande bostadshus är viktiga delar i landsbygdsutvecklingen. De områden som redovisas är de som kommuninvånarna i en demokratisk process har bedömt attraktiva för boende eller lämpliga för turismverksamhet, kompletterat med ytterligare områden som kommunen bedömer lämpliga. Kommunen har översiktligt bedömt att de allmänna intressen som berörs inte utgör hinder för nya byggnader och anläggningar, men detta ska prövas i detalj i samband bygglov/detaljplan. Ett flertal av föreslagna LIS-områden har dock ej medtagits på grund av deras påverkan på olika allmänna intressen.

200 meter strandskydd

Länsstyrelsen har påbörjat en översyn av områden med utökat strandskydd. Arbetet ska vara klart 2014 och kommer att ske i samverkan med kommunen. Som en utgångspunkt för den kommande översynen redovisar kommunen i denna plan sin uppfattning om var utökat strandskydd är lämpligt. Planen föreslår att utökat strandskydd även på det obebyggda området från Skrammelsand till Långroudden (idag 100 meter strandskydd)

Detaljsynpunkter på LIS-områdenas gränser

Som framgår på flera ställen i plantexten hänskjuts de avgöranden som kräver detaljkunskap om områdenas möjligheter och begränsningar till samhällsbyggnadsnämndens efterkommande prövning. Detta gäller även fastläggandet av LIS-områdenas exakta gränser.

Postadress

Kommunledningsförvaltningen
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Lasarettsgatan 3
Förvaltningens e-postadress
kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx
Fax
0660-888 15

Postgiro

12 58 90-4
Bankgiro
188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, , 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Tillämpa LIS utanför redovisade områden längs havskusten

Länsstyrelsen anser att LIS inte kan tillämpas utanför redovisade områden längs havskusten. I planen infogas att det finns många områden längs havskusten där det bör vara möjligt att komplettera med ny bebyggelse innanför den befintliga husraden. Eftersom LIS ska tillämpas restriktivt längs kusten, förutsätter kommunen att andra dispensskäl kan användas för denna typ av komplettering (MB 18c §, punkt 2:...område väl avskilt genom väg...).

*Nya, borttagna och ändrade LIS-områden**Nya områden*

Mosjön (karta 13)
Bysjön (karta 17)
Kvavedsjön (karta 18)
Högbysjön (karta 13)
Stensöden (karta 13)
Stybbermarksjön (karta 13)
Torsböle, södra (karta 13)
Djupsjö (karta 16)
Trehörningsjö (karta 3 och 4)
Norra Nordsjö (karta 3)

Borttagna områden

Högländssjön och Bonäset i centralorten (Dekarsön prövas i pågående arbete med översiktsplan för Dekarsön)

Områden vars gränser ändrats

Hummelvik (karta 21) – området har minskats till 100 meter, mindre jordbruksmark hamnar inom området
Lomsjön – ändrad med hänsyn till närnaturområde (karta 15)
Djupsjö – utvidgning och uppdelning i turism och (karta 16)
Fanbyn – utvidgning (karta 14)

Nya områden där nya strandskyddsdispenser ej bör ges (gröna områden på kartorna)

Åvikefjärden
Inre delen av Idbyfjärden

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, , 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Sammanställning av inkomna synpunkter med kommentar från kommunledningsförvaltningen

Yttrande	Kommentar från kommunledningsförvaltningen
1. Försvarsmakten. Inget att erinra.	-
2. Fastighetsägarna. Inga synpunkter.	-
3. Trafikverket. Dokumentet kan inte utgöra en del av översiktsplanen eftersom det inte gjorts någon helhetsbedömning av områdena utifrån allmänna intressen, t.ex. infrastruktur och standard på vägnätet. Många områden ligger långt från service och kollektivtrafik, vilket bör konsekvensbeskrivas. En prioritering av områdena bör gåras utifrån dessa aspekter.	Se kommentar nedan under Länsstyrelsen.
4. Humanistiska förvaltningen. Det är viktigt att de föreslagna LIS- områden för turism är noggrant utredda så att turismutveckling inte riskerar att försämra boendekvaliteten för boende på platsen.	Detta prövas i kommande bygglov/detaljplaner.
5. Omsorgsförvaltningen. Inget att erinra.	-
6. Johan och Maja Fiske Köpmanholmen. Bygg ej på Hummelvik 10:53, 4:3 och 4:1, är jordbruksmark. Bättre bygga på Bredånger 3:5 och 3:9.	LIS-området förutsätter lagändring, se ovan. Gränsen för ev. LIS-område begränsas till 100 meter från strandkant, vilket innebär att jordbruksmark ej kommer att ingå.
7. Plan- och miljökontoret. Många av de föreslagna områdena berör jordbruksmark, som rymmer många andra värden. En riktlinje för bebyggelse på jordbruksmark formuleras i planen. Synpunkter på texten om småbäckarnas biologiska värden. Förtydliga vad som avses med "balanserade områdesstrategier". Synpunkter lämnas på några föreslagna LIS-områden. Bl.a. bör utökad strandskydd övervägas för hela kuststräckan från Tennviken och runt Skagsudde samt Skrammelsand-Långroudden.	Riktlinjer för byggande på jordbruksmark hanteras i den kommunomfattande översiktsplanen men kommenteras också i strandskyddsplanen, se ovan. Beaktas. Beaktas.
8. Björna församling. Inget att tillägga.	-
9. Naturskyddsföreningen. Viktigt hålla ihop bebyggelsen så att den biologiska kontinuiteten behålls. Ny bebyggelse bör koncentreras till redan bebyggda områden, bygglov bör ej ges för enstaka perifert belägna tomter. Strandskyddet bör gälla även mindre bäckar som ej inritats på Terrängkartan. Lämnar detaljsynpunkter på LIS-områden med önskemål om begränsningar och ytterligare utredningar.	Enstaka bygglov medges endast i anslutning till befintlig bebyggelse. Vid mindre bäckar som inte syns på Terrängkartan ska en bedömning göras från fall till fall om de ska omfattas av strandskyddsbestämmelserna.
10. Thomas Lundqvist. Förslag till nytt LIS-område vid Ulträ.	Beaktas ej då det bedöms finnas goda möjligheter att få till attraktiva tomter inom om-

Postadress

 Kommunledningsförvaltningen
 SE-891 88 Örnsköldsvik
 Org.nr 212000-2445
 www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

 Lasarettsgatan 3
 Förvaltningens e-postadress
 kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

 0660-880 00 vx
 Fax
 0660-888 15

Postgiro

 12 58 90-4
 Bankgiro
 188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, , 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

	rådet utan strandskyddsdispens. För hela området utvecklingsmöjligheter är det angeläget att strandområdet samt passagen till stranden inte privatiseras.
11. Länsstyrelsen.	
Ta ställning till om planen är ett underlag till kommun-ÖP, eller ska utgöra ett självständigt, tematiskt tillägg	Tematiskt tillägg
Om tillägg – redovisning av och avvägning mot allmänna intressen måste göras	Skall göras översiktligt, se ovan
Om tillägg – alla strandskyddsfrågor bör behandlas, inte bara LIS	Kommunen har tagit med de frågor som är aktuella och som vi bedömt vara meningsfulla att behandla i en översiktsplan.
Utveckla avsnitt om bryggor, pirar, sjöbodas, ange motiv för riktlinjerna.	Kommunen redovisar det vi anser lämpligt på en översiktsplanenivå
Miljökonsekvensbeskrivning saknas.	Kompletteras till utställningen.
LIS-områdenas påverkan på riksintressena bör redovisas. Gäller bl.a. Trysunda, Grisslan, Myckelgensjö.	Beaktas. Berörda intressen redovisas för LIS-områdena. Påverkan på intressena ska beaktas i samband med prövningen av bygglov/detaljplan. LIS-området på Trysunda avser turism vilket överensstämmer med miljöbalkens riktlinjer för Höga Kusten. För Myckelgensjö och Grisslan redovisar planen särskilda riktlinjer för hänsynstagande till riksintressen.
Utredning bör göras av risken för att områden planerade för bostäder inom Höga Kustens friluftslivsriksintresse försämrar tillgängligheten till stranden.	Planen är mycket måttfull i förslagen till LIS-områden inom riksintresset Höga Kusten utan redovisar tvärtom att stora delar av området inte bör bebyggas för att inte försämrat tillgängligheten till stränderna. För de LIS-områden som föreslås gäller givetvis lagens krav på passagemöjligheter längs stranden. I övrigt får tillgängligheten till stranden prövas i detaljplaneringen för respektive område.
I undantagsfall kan prövas att ge dispens med LIS-skäl utanför redovisade områden, förutsatt att det i översiktplanen finns ett väl underbyggt resonemang och riktlinjer för sådana ärenden. Gäller främst en- eller tvåbostadshus.	Beaktas.
Det är olämpligt att använda LIS-skälet utanför redovisade områden i kustområdet (längs havskusten).	Kommunen kommer att vara mer restriktiv vid tillämpningen av LIS-skälet i havskusten jämfört med i inlandet. I många befintliga bebyggelseområden längs kusten bör dock det vara möjligt att komplettera med ny bebyggelse innanför den befintliga husraden.

Postadress

 Kommunledningsförvaltningen
 SE-891 88 Örnsköldsvik
 Org.nr 212000-2445
 www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

 Lasarettsgatan 3
 Förvaltningens e-postadress
 kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

 0660-880 00 vx
 Fax
 0660-888 15

Postgiro

 12 58 90-4
 Bankgiro
 188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen
Tillväxtavdelningen
Thomas Lundgren, , 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

	Om inte LIS kan tillämpas förutsätter kommunen att andra dispensskäl kan användas för denna typ av komplettering (MB 18c §, punkt 2:...område väl avskilt genom väg...).
Positivt att kommunen redovisar var LIS-skälet inte är tillämpligt.	Denna redovisning avser var ny bebyggelse överhuvudtaget inte bör tillkomma, oavsett vilket dispensskäl som hävdas.
Oklart vilka aspekter utöver allmänhetens synpunkter som legat till grund för utpekade LIS-områden. Vilka andra allmänna intressen har beaktats? Infrastruktur, översvämningsskador, ras och skred, kultur- och naturvärden? Vilka är motiven till att respektive område pekats ut som LIS? Områdenas natur- och kulturvärden bör beskrivas.	Se ovan under motiv för redovisade områden
Skataudden och Näskefjärden ingår enligt förarbetena till strandskyddslagen i det område (Höga Kusten) där landsbygdsutveckling inte kan användas som dispensskäl.	Gränsen för det område där LIS inte får tillämpas är föremål för riksdagsbehandling, se ovan.
I centralorten bör färre LIS-områden redovisas.	Beaktas. Höglandssjön och Bonäset har tagits bort som LIS-områden.
Många LIS-områden ligger på långa avstånd från skola, service och kollektivtrafik vilket får konsekvenser. Vägstandard som en viktig aspekt vid exploatering bör belysas ytterligare.	Det ligger i sakens natur att områden för landsbygdsutveckling kan ligga med långa avstånd från tätorternas service. Konsekvenserna bedöms små eftersom ev. tillskott av nya bostäder sannolikt blir begränsat. Vägarnas standard bedöms inte vara begränsande för planens genomförande.
De översiktliga översvämningsskarteringarna bör beaktas vid utpekande av LIS-områdena, ffa område 9 och 11 samt områden vid Gideälven och Nätraån. Hänvisa också till kartering av branta moränslänter och erosionskänsliga jordarter.	I planen anges att lämpligheten, när det gäller bl.a. översvämningsskador, ska beaktas i varje enskilt ärende. I översiktsplanen 2007 redovisas var översvämningsskador skarterats.
Inga synpunkter på kommunens riktlinjer för var 200 meter strandskydd ska gälla.	Kommunen önskar att Länsstyrelsen prioriterar arbetet med att upphäva övriga delar av gällande 200 m-strandskydd i Höga Kusten.
Planens skrivelse att småvatten i åkermark och diken i jordbruk inte omfattas av strandskydd är lagstridig.	Beaktas
Fornlämningar bör redovisas i planen och möjligheten till bebyggelse utan att påverka dem bör bedömas. Ett resonemang kan föras kring hur ett tillgängliggörande av kulturmiljöer kan bidra till en positiv utveckling av landsbygden.	Att redovisa samtliga fornlämningar i LIS-områdena bedöms inte vara befogat att i denna plan. De bedöms inte förhindra bebyggelse i något område, men vid en exploatering får skyddet av dem utredas noggrannare. Resonemang om kulturens möjlighet kan hellre föras i andra sammanhang, som

Postadress

 Kommunledningsförvaltningen
 SE-891 88 Örnsköldsvik
 Org.nr 212000-2445
 www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

 Lasarettsgatan 3
 Förvaltningens e-postadress
 kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

 0660-880 00 vx
 Fax
 0660-888 15

Postgiro

 12 58 90-4
 Bankgiro
 188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen
Tillväxtavdelningen
Thomas Lundgren, , 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

	landsbygdsstrategi eller motsvarande.
Vid strandskyddsdispenser vid Remmarsjön och Hällvattnet bör särskild hänsyn tas till att sjöarna ingår i nationell miljöövervakningsprogram.	Beaktas i samband med prövningen av bygglov/detaljplan.
De grunda vikarna Ultråfjärden och Åvikefjärden bör helt undantas från exploatering, stor försiktighet bör vidtas vid Gulvik, Svartsundet, Grissland, Trysunda och Skataudden.	Planen redovisar inga LIS-områden i Ultråfjärden och Åvikefjärden, planen kompletteras så att även Åvikefjärden redovisas som område där inga strandskyddsdispenser ska ges.
Vid byggande på grundvattenförekomster bör bedömning av påverkan göras.	Prövas i det enskilda ärendet.
Redovisar detaljsynpunkter på flera områden.	Planen kompletteras i de delar som bedöms relevanta.
12. Sjöfartsverket. Några av LIS-områdena är belägna i direkt anslutning till farleder varför anläggningar och aktiviteter ska undvikas som kan påverka framkomligheten i farlederna. Det gäller t.ex. bryggor och belysning.	Farlederna utgör rimligen inte hinder för ny bebyggelse. I detaljplanen får klaras ut vilka anpassningar som ev. måste göras med hänsyn till dem.
13. Statens geotekniska institut. Redovisar översiktligt geotekniska frågor som bör beaktas vid planering av bebyggelse. För områden vid vatten är det viktigt att ta hänsyn till kommande klimatförändringars påverkan på risken för ras, skred, stranderosion och översvämningar. Detta bör vägas in i lämplighetsbedömningen av LIS-områdena. Behovet av ytterligare geotekniska utredningar bör redovisas i planen.	Hanteras i samband med prövningen av bygglov/detaljplan.
14. Sveriges geologiska undersökning. Många av de föreslagna LIS-områdena ligger på stora grundvattenförekomster, vilket måste beaktas vid dispensgivning. Beakta och redovisa risk för översvämning och erosion, redovisa geologiska värden.	Hanteras i samband med prövningen av bygglov/detaljplan.
15. Kultur- och fritidskontoret. Ställer sig positiv till förslaget. Bevarandevärda områden där dispens-skälet landsbygdsutveckling inte ska tillämpas bör samordnas med utpekade områden för friluftslivet enligt den kommunomfattande översiktsplanen. Viktigt att strandskyddsbestämmelserna inte blir ett hinder för serviceanläggningar för allmänheten (grillplatser, vindskydd, toaletter etc.). Förtydliga formulering om flytbryggor.	Det bedöms vara en mycket god överensstämmelse mellan de områden i kusten där dispens inte ska ges (gröna områden) och i översiktsplanen 2007 utpekade områden för friluftslivet. Planen kompletteras så att det inom de gröna områdena ska vara möjligt att de dispens för anläggningar för friluftslivets behov. Formulering om flytbryggor förtydligas.
16. Grundsunda framtidsgupp. Saknar Aggösundet och Skedeviken/Mattjäl som framtida bostadsområde samt Salunsand och Sandvikens badplats som område för rekreation och turism. Föreslår kanal vid Mattjäl.	Planen kompletteras enligt tidigare beslut om områden för kustnära boende i Grundsunda.

Postadress

Kommunledningsförvaltningen
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Lasarettsgatan 3
Förvaltningens e-postadress
kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx
Fax
0660-888 15

Postgiro

12 58 90-4
Bankgiro
188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, , 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

17. Uttersjö verksamhetsförening. Tilltalande syfte med planen och tillfredställande att Uttersjö upptas som LIS-område.	-
18. Miljöpartiet. Inga speciella synpunkter.	-
19. Ångermanlands Ornitologiska Förening. Strandskyddet bör vara starkt, särskilt längs havskusten. Lägg till om lagstiftning om biologisk mångfald, framför allt artskyddsförordningen. Även friluftsliv hot mot vissa arter. Viktigt att strandskyddsplanen ger samma budskap som övriga nya kommunala planer. LIS bör inte tillämpas i Idbyfjärdens inre del, Högländssjön, Lomsjön (ffa delar närmast skolan) och Bonässtrand. Skataudden tveksamt för exploatering. Lämnar detaljsynpunkter på Remmarn-Locksta, Myckelgensjö, Norrfläkre och Anundsjöån.	Inre delen av Idbyfjärdens tas med som grönt område. LIS-områdena vid Högländssjön och Bonässtranden tas bort. LIS-området vid Lomsjöns östra strand avgränsas så att närnaturområdet ej ingår. Skataudden finns kvar som LIS-område, men utgår om lagändring ej görs. Detaljavgränsningarna av LIS-områdena Remmarn-Locksta, Norrflärke och Anundsjösjön görs av samhällsbyggnadsnämnden med beaktande av bl.a. ÅOF's synpunkter.
20. Kramfors kommun. Redovisar en samsyn med Örnsköldsvik och påtalar att det är angeläget att samverka mellan kommunerna för att ta vara på utvecklingsmöjligheter i Höga Kusten.	-
21. Socialdemokraterna. Planens riktlinjer är rimliga och ger god vägledning för kommunens övergripande syn på strandskyddet.	-
22. Centerpartiet. Borde räkna med en generell riktlinje över större områden men bifogar kartor med förslag på nya LIS-områden. I centralorten föreslås även områden på västra sidan av Lomsjön, och område mellan Själevadsbron och Överhörnas. Stödjer att LIS ska kunna användas utanför utpekade områden. Ifrågasätter innebörden och behovet av "balanserade områdesstrategier". Tveksam till 200 meter i utpekade områden samt ifrågasätter ytterligare detaljriktlinjer för bryggor/pirar och sjöbodan.	Av de föreslagna LIS-områdena utanför centralorten har följande områden lagts till i planen, dess områden ligger i/intill: Mosjön, By-sjön, Kvavedsjön, Högbysjön, Stensöden, Stybbermarksjön, Torsböle, Djupsjö, Trehörningsjö och Nordsjö. I flera av de områden som valts bort har det bedömts vara möjligt att komplettera med ny bebyggelse utanför 100 meter från stranden. Områden som inte ligger i anslutning till befintlig bebyggelse på oexploaterad jordbruksmark har också valts bort.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet godkänner genomfört samråd och uppdrar till kommunledningsförvaltningen att ställa ut planförslaget enligt riktlinjerna ovan.

Kommunledningsförvaltningen

Thomas Lundgren

Postadress

 Kommunledningsförvaltningen
 SE-891 88 Örnsköldsvik
 Org.nr 212000-2445
 www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

 Lasarettsgatan 3
 Förvaltningens e-postadress
 kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

 0660-880 00 vx
 Fax
 0660-888 15

Postgiro

 12 58 90-4
 Bankgiro
 188-4774

Örnsköldsviks kommun
Kommunledningskontoret
891 88 Örnsköldsvik

Samråd om översiktsplan för strandskydd, Örnsköldsviks kommun

Allmänna synpunkter

Det är positivt att kommunen arbetar fram en översiktsplan som behandlar områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge och möjliggör användandet av ytterligare särskilda skäl för dispens från strandskyddet. Det är i översiktsplanen som möjligheten finns att på ett långsiktigt hållbart sätt planera för var lättnader i strandskyddet är möjligt. Många av länets landsbygdsområden har också god tillgång till strand- och vattenområden och här kan nya verksamheter betyda mycket för bygdens utveckling.

Planens status och avvägning mellan allmänna intressen

Dokumentet namnges ”Skiss till översiktsplan för strandskydd i Örnsköldsviks kommun”. I handlingarna sägs att planen efter antagande blir en del av den kommunomfattande översiktsplanen för Örnsköldsviks kommun. Länsstyrelsen hanterar dokumentet enligt 4 kap. 5 § plan- och bygglagen, men anser att statusen på dokumentet är oklar och ser två alternativ till hantering.

Om dokumentet betraktas som underlag till den kommunomfattande översiktsplanen kan strandskyddsfrågorna arbetas in i denna. En avvägning kan då göras mellan strandskyddets intressen och övriga allmänna intressen. Om dokumentet betraktas som ett tillägg till översiktsplanen ställs samma krav på redovisning och avvägning av allmänna intressen som i en kommunomfattande översiktsplan. Länsstyrelsen konstaterar att en sådan avvägning mellan allmänna intressen saknas i samrådshandlingen. I en översiktsplan ska också riksintressen anges särskilt och en redovisning göras av hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljö kvalitetsnormer. Även detta saknas i nuvarande version. Om planen inte arbetas in i den kommunomfattande översiktsplanen bör den betraktas som ett tillägg till översiktsplan med tema strandskydd, och också namnges därefter.

Syftet med översiktsplanen är enligt samrådshandlingen att visa hur kommunen avser att behandla frågor om byggande och exploatering inom strandskyddsområde samt att redovisa var landsbygdsutveckling kan utgöra ett skäl till dispens. Ett tematiskt tillägg för strandskydd, och inte bara utpekande av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge, kräver att alla strandskyddsfrågor behandlas. Kommunen bör därför vara noggrann med att utreda alla relevanta strandskyddsaspekter utöver landsbygdsutveckling, t.ex.

riktlinjer kring hantering av sjöbodar, bryggor och pirar, muddring och fyllnadsarbeten. Avsnitten om bryggor och pirar samt sjöbodar bör utvecklas för att utgöra ett bra underlag vid prövning av ärenden i dessa frågor. Vad är t.ex. kommunens inställning kring inredning av sjöbodar? Vad är anledningen och motiven till de riktlinjer som föreslås? Om inte strandskyddsfrågorna i sin helhet kan hanteras i denna översiktsplan kan det vara lämpligt att enbart behandla landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Miljökonsekvensbeskrivning

Till en översiktsplan ska också en miljökonsekvensbeskrivning göras, vilket saknas i samrådshandlingarna. Miljökonsekvensbeskrivningen ska vid samråd och utställning följa med översiktsplanen så att synpunkter kan lämnas på båda dokumenten.

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Länsstyrelsen bevakar särskilt de områden som enligt 4 kap. 9 § plan- och bygglagen ska ingå i ett granskningsyttrande över planförslaget under utställningstiden. Av yttrandet ska det framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Riksintressen

En översiktsplan ska särskilt ange riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Några av de i översiktsplanen utpekade områdena för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) sammanfaller med områden av riksintressen. Dessa bör redovisas tydligt och en bedömning ska göras av hur de föreslagna verksamheterna påverkar värdena i riksintresseområdena.

Kulturmiljö

I kommunen finns flera områden som är av riksintresse för kulturmiljövården. I planen pekar man ut LIS-områden på Trysunda, Grisslan och vid Myckelgensjö, alla inom riksintresse för kulturmiljön där bebyggelsen är en del av uttrycket och motivet till riksintresseområdet.

Naturvård och friluftsliv

Riksintresse för naturvård finns inom stora områden i kommunen, både längs kuststräckan och längs vattendrag som t.ex. Moälven. Förutsättningarna för bevarande av värdena i riksintresset bör beaktas i samband med bedömning av LIS-områdenas lämplighet.

Höga kusten är av riksintresse för friluftsliv. Verksamheten turism som föreslås i översiktsplanen bör resonera kring möjligheterna att stärka riksintresset, medan risken för att områden planerade för bostäder försämrar tillgängligheten till stranden bör utredas.

Farleder

I samrådsförslaget finns LIS-områden belägna i direkt anslutning till farlederna 671 och 670 som går vidare till Örnköldsvik. Anläggningar och aktiviteter bör undvikas i farlederna och dess närhet. Se vidare yttrande från Sjöfartsverket 2010-11-12.

Riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken

Höga kusten och Moälvens vattenområde är i sin helhet skyddat som riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken. Även här ska en bedömning av planens förslag göras utifrån påverkan på värdena i riksintresset.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 4 kapitlet 1 § plan- och bygglagen ska översiktsplanen redovisa hur kommunen avser följa gällande miljö kvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken. I planförslaget bör det framgå hur miljö kvalitetsnormerna ska iakttas i samband med föreslagna utbyggnadsområden.

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Kommunerna ska i översiktsplanen redovisa lämpliga områden där det får beaktas som ett särskilt skäl för dispens från strandskyddet om en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden (LIS-områden). Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus med tillhörande komplementbyggnader får man istället beakta om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till befintligt bostadshus.

LIS-områden kan pekas ut om ett strandnära läge långsiktigt bidrar till positiva sysselsättningseffekter eller ökat serviceunderlag på landsbygden samtidigt som tillgången till strandområden för allmänheten och för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv tillgodoses långsiktigt. I och i närheten av tätorter och längs kusten kan LIS-områden pekas ut med en viss begränsning om ovanstående förutsättningar uppfylls samtidigt som området endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Landsbygdsutveckling som skäl för strandskyddsdispens

Förslaget till översiktsplan redovisar områden för landsbygdsutveckling indelade i verksamheter kopplade till turism, bostadsändamål samt komplettering av enstaka bostadshus. Indelningen ger en god förståelse för vilken typ av verksamhet som är lämplig på olika platser.

Kommunen beskriver att varje tillkommande verksamhet är viktig för landsbygdsutvecklingen. Kommunen beskriver också hur en stor landsbygd medför svårigheter att peka ut områden som är lämpliga för utveckling. Därför säger man sig behöva använda landsbygdsutveckling i strandnära läge som skäl

för strandskyddsdispens, även om området inte är utpekade i översiktsplanen. Länsstyrelsen förstår att kommunen är angelägen om att kunna öka möjligheterna till strandskyddsdispens i områden som inte är av betydelse för strandskyddets syften. I stora delar av Västernorrlands inland är tillgången till strandnära lägen stor och exploateringsgraden mycket låg, varpå risken för att strandskyddets syften motverkas är liten. Trots detta är det viktigt att i översiktsplanen så långt möjligt utreda var det finns förutsättningar för dispens utifrån LIS-skälet och markera dessa. En väl avvägd översiktsplan med bedömningar om både verksamheter som kan utveckla landsbygden samt naturvärden längs stränderna underlättar framtida ärendehantering och skapar förutsättningar för en långsiktig hållbar användning av strand- och vattenområden.

Utöver de markerade områdena kan det i undantagsfall prövas att ge dispens med LIS-skäl, förutsatt att det i översiktsplanen finns ett väl underbyggt resonemang och riktlinjer för hur kommunen ska hantera sådana ärenden. Detta bör främst gälla tillkommande en- eller tvåbostadshus vars placering är svår att föregå. I riktlinjerna bör kommunen beskriva vilka faktorer som ska beaktas vid en prövning av strandskyddsdispens med LIS-skäl utanför markerade områden, inkluderat hur man säkerställer att livsvillkoren för djur- och växtliv inte påverkas negativt och att allmänhetens tillgång till stränderna inte försämras. Detta bör grunda sig i ett resonemang kring vad som är landsbygdsutveckling i just Örnsköldsviks kommun och hur de befintliga strukturerna i kommunen ser ut.

I tätortsområden och längs norrlandskusten (undantaget Höga Kusten där LIS inte får tillämpas) ska kommunerna vara restriktiva när de pekar ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Här bör utpekandet av områden vara begränsat och området ska endast ha en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. I översiktsplanen sägs att även i kustområdet (havsstränderna) norr om Skataudden, undantaget centralorten, kan skälet landsbygdsutveckling komma att tillämpas utan att området finns redovisat i översiktsplan. Detta stämmer inte överens med principen att använda landsbygdsutveckling restriktivt och länsstyrelsen anser att det i kustområdet är olämpligt att möjliggöra sådana lättnader i strandskyddet.

Det är positivt att kommunen redovisar särskilt värdefulla områden där man inte vill lätta på strandskyddet och pekar ut var LIS-skälet inte är tillämpligt. Det ger en god vägledning inför kommande strandskyddsprövningar. Det är även positivt att kommunen siktar på att strandområden ianspråktaga av t.ex. industrier ska tillgängliggöras för allmänheten.

Avvägning mot allmänna intressen

Örnsköldsviks kommun har utfört ett ambitiöst arbete gentemot kommunens invånare genom många samrådsmöten och en stor informationsinsats. Det är en god utgångspunkt i en demokratisk planprocess. Vilka aspekter som utöver allmänhetens synpunkter har legat till grund för utpekandet av områdena är dock mer oklart. Hur har urvalsprocessen gått till med hänsyn till andra allmänna intressen? Hänsyn måste tas till befintliga strukturer av infrastruktur, risken för

översvämningar och ras och skred, bevarande av kultur- och naturvärden etc. och en redovisning göras av hur avvägningar gjorts mot andra allmänna intressen.

Områdesavgränsning

Med område för landsbygdsutveckling i strandnära läge avses vid tillämpningen av 7 kap. 18 e § ”ett område som (...) inte är ett kust- eller skärgårdsområde i Ångermanland från Veda vid Storfjärden till Skataudden vid Näskefjärden”. Enligt förarbetena till strandskyddslagstiftningen omfattas Näskefjärden och Skataudden av undantaget, liksom Norra Ulvön med närliggande öar. Länsstyrelsen menar därför att Skataudden och Näskefjärden inte är möjliga att peka ut som LIS-område eftersom det strider mot 7 kap. 18 e § miljöbalken.

Regeln om landsbygdsutveckling i strandnära läge ska tillämpas restriktivt nära större tätorter, vilket också sägs i planhandlingarna. Här är det viktigt att värna allmänhetens tillgång till stranden och att en bedömning görs av om, och i så fall var, i närheten av tätorten det är möjligt att tillåta lättnader i strandskyddet. I direkt anslutning till staden finns också andra skäl till strandskyddsdispens som är mer lämpade än landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen anser att större centralorter i en kommun inte kan anses utgöra landsbygdsområde och att det här inte bör redovisas LIS-områden. Utifrån kommunens tolkning av vad som är centralort (enligt karta sid. 11) är således länsstyrelsens mening att flera utpekade områden inte är lämpliga som LIS-områden.

Redovisning

I områdesredovisningen finns ingen beskrivning av områdenas karaktär eller befintliga värden. Hur ser området ut idag och vilka värden finns här att beakta? I avsaknad av närmare utredning bör åtminstone kända värden som natur- och kulturvärden belysas och redovisas (se Övriga synpunkter). I redovisningen av LIS-områdena saknas också en motivering till varför just det utpekade området är lämpligt för utveckling av landsbygden.

Hållbarhet

Många av de planerade LIS-områdena ligger i glesbygd med långa avstånd till service, skola och kollektivtrafik. Beroende på områdenas storlek och typ av verksamhet kan en utbyggnad i dessa områden få konsekvenser, vilka bör belysas. Vägstandarden är en viktig aspekt vid exploatering som bör belysas ytterligare. Eftersom ingen beskrivning finns av de utpekade områdena kan inte Trafikverket bedöma de olika områdenas lämplighet eller påverkan på de statliga vägarna.

Lämpligheten för boende i de utpekade områdena utifrån hållbara vatten- och avloppslösningar har inte behandlats i översiktsplanen. Riktlinjer för hur detta kommer att hanteras vid framtida bygglov eller detaljplanering bör beskrivas i planen.

Mellankommunala frågor

Utpekandet av områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge bör lämpligen samrådas med angränsande kommuner i de fall vattenområden och sjösystem berör andra kommuner. En samordning bör eftersträvas för att skydda strändernas värden för friluftslivet och växt- och djurliv sett över vattensystemet som helhet.

Hälsa och säkerhet

Byggande i strandnära läge kan innebära en förhöjd risk för översvämningar vid höga flöden i vattendrag, särskilt med hänsyn till de förväntade regionala klimatförändringarna. I samband med höga flöden ökar också risken för erosion i löst lagrade jordar. De översiktliga karteringar som finns gjorda för Örnköldsviks kommun bör beaktas vid utpekande av LIS-områden. Detta gäller särskilt angivna områden 9 och 11 som delvis berörs av MSB:s översiktliga översvämningskartering som finns redovisad för Moälven. Även planer på LIS-områden vid Gideälven och Nätraån berörs av riskerna. Se vidare yttrande från SGI 2010-11-25.

En hänvisning bör också göras till de översiktliga karteringarna av branta moränslänter nära befintlig bebyggelse samt kartläggningen av erosionskänsliga jordarter för att säkerställa och underlätta framtida hantering av strandskyddsdispenser.

Nybyggnationer bör enligt Svenska kraftnäts rekommendation inte placeras närmre än 130 meter från 400 kV-kraftledningar.

Övriga synpunkter

Strandskyddet

Länsstyrelsen påbörjar under 2011 en översyn av det utökade strandskyddet. Översynen görs i samråd med kommunerna. Ett fortsatt utvidgat strandskydd behöver vara väl motiverat. Länsstyrelsen har inga synpunkter på de föreslagna riktlinjerna.

Strandskyddets omfattning

Alla vatten omfattas av strandskyddet. Kommunens skrivelse att småvatten (mindre än 1 ha) i åkermark och diken som anlagts för avvattning i jordbruk och skogsmark inte omfattas av strandskydd är lagstridig. Däremot kan det vid en prövning visa sig att vattendraget inte har några särskilda värden och att en dispens är möjlig, förutsatt att det finns särskilda skäl.

Länsstyrelsen vill påpeka att Terrängkartan är i skala 1: 50 000 och att det är den som används av länsstyrelsen vid prövning av dispenser.

Kulturmiljö

Inom vissa av de utpekade LIS-områdena förekommer fornlämningar. Vanligast är förhistoriska boplatser, vilka oftast inte är geografiskt avgränsade.

Fornlämningar skyddas av kulturminneslagen som säger att det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning. Eventuell

exploatering i dessa områden måste utredas närmre och tillstånd från länsstyrelsen krävs. De skyddade fornlämningarna bör redovisas i översiktsplanen och en bedömning av möjligheten till bebyggelse utan att påverka fornlämningsområdena bör göras. Ett resonemang kan också föras kring hur ett tillgängliggörande av kulturmiljöer kan bidra till en positiv utveckling av landsbygden.

I bilaga till yttrandet beskrivs de kända fornlämningarna per område.

Naturvärden

Sjöarna Remmarsjön (område 1) och Hällvattnet (område 7) är utpekade som två av miljöövervakningens trendsjöar där den regionala och nationella miljöövervakningen sedan början av 1980-talet bedrivit årliga undersökningar. Remmarsjön motsvarar också hög ekologisk status och är en av 10 sjöar i Sverige som ingår i ett utökat övervakningsprogram. Den är också en av de artrikaste sjöarna som provfiskas av sötvattenlaboratoriet.

Länsstyrelsen anser att det finns ett intresse både från regional och från nationell miljöövervakning att sjöarnas låga lokala belastning kvarstår och att detta är en förutsättning för en kvalitetssäker miljöövervakning. Vid strandskyddsdispenser i dessa områden bör därför särskild hänsyn tas till påverkan på sjöarna och särskilt samråd hållas med länsstyrelsen.

Grunda vikar och marina miljöer

Grunda skyddade vikar hör till Östersjöns allra mest produktiva områden och bör undantas från exploatering. Vikarna fyller en stor ekologisk funktion i havet och är väldigt känsliga pga. det begränsade vattenutbytet med det utanförliggande havet. Utsläpp inne i viken stannar därför kvar länge.

Höga kusten har väldigt få grunda marina miljöer och de som finns fyller därför en viktig biologisk funktion för hela området. Förändrad markanvändning i grunda vikars närmiljöer kan få konsekvenser för den akvatiska miljö genom bl.a. ökad tillrinning av humusämnen och näringsämnen. Antalet oexploaterade grunda vikar är också ytterst få i Höga kusten området och exploatering i eller kring de återstående vikarna bör därför inte tillåtas. Områden som bör undantas helt från exploatering är Ulträvfjärden och Åvikfjärden. Åvikfjärden har extra höga biologiska värden och är ett av få områden med mjukbotten i Höga kusten.

Följande områden har höga marina värden där stor försiktighet bör vidtas vid exploatering: Gullvik, Svartsundet, Grisslan, Trysunda och Skataudden.

Grundvatten

Flera av områdena ligger på eller intill isälvsavlagringar som bedömts som stora grundvattenförekomster, se yttrande från SGU 2010-11-29. Vid byggande i dessa områden bör särskild hänsyn tas och en bedömning göras om påverkan på grundvattenförekomsten. Det gäller t.ex. planering av vattenuttag, avloppsinfiltration, lednings- och vägdragningar.

ÄRENDE

Örnsköldsviks kommun har överlämnat ett förslag till översiktsplan för strandskydd i samband med samråd. Som underlag för länsstyrelsens yttrande har synpunkter inhämtats från berörda statliga myndigheter, enligt nedan, samt sakområden inom länsstyrelsen.

Myndigheter som yttrat sig i ärendet är Försvarmakten, Svenska Kraftnät, Riksantikvarieämbetet, Tillväxtverket, Fiskeriverket, Strålskyddsmyndigheten, Energimyndigheten, Sjöfartsverket, Socialstyrelsen, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Sveriges geologiska undersökningar (SGU), Statens geotekniska institut (SGI). Kommuner som yttrat sig i ärendet är Sundsvalls kommun.

Beslut i ärendet har fattats av länsråd Sten-Olov Altin efter föredragande av planhandläggare Stina Pettersson. I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit företrädare för sakområdena provning och tillsyn, risker och krisberedskap, skydd och skötsel, näringsliv, kultur och välfärd samt samhällsplanering.

Sten-Olov Altin
Länsråd

Stina Pettersson
stina.pettersson@lansstyrelsen.se
Tel: 0611-34 92 05

Bilagor:

Yttrande från Sjöfartsverket 2010-11-12

Yttrande från Statens geotekniska institut (SGI) 2010-11-25

Yttrande från Sveriges geologiska undersökningar (SGU) 2010-11-29

Kopia till:

Försvarmakten
Svenska Kraftnät
Riksantikvarieämbetet
Tillväxtverket
Fiskeriverket
Strålskyddsmyndigheten
Energimyndigheten
Sjöfartsverket
Socialstyrelsen
Skogsstyrelsen
Trafikverket
Sveriges geologiska undersökningar (SGU)
Statens geotekniska institut (SGI)
Sundsvalls kommun

Bilaga: Områdesbeskrivningar

1. Remmarn – Locksta

Vid Locksta finns det inom strandzonen i det markerade området två kända förhistoriska boplatser samt två uppgifter om skärvtsten, vilka sannolikt indikerar ytterligare boplatslägen.

Remmarsjön är en av miljöövervakningens trendsjöar.

2. Rödvattnet

Inga synpunkter.

3. Trehörningsjö

Vid Karlsviken i Inre Lemesjön, i ett område som sträcker sig från Märraviken till Skataudden, finns i strandzonen en säker förhistorisk boplatser samt tre platser som vid 1961 års inventering markerats som stenåldersboplatser.

4. Långviksmon

På Movattssjöns norra sida är det relativt tätt med fornlämningar längs stranden. Här finns tre kända förhistoriska boplatser, ett fångstgropssystem och ett par fångstgropar.

5. Stor-Tågsjön, Stor-Åskasjön

Vid Stor-Åskasjöns strand, inom det markerade området, finns två kända förhistoriska boplatser.

6. Uttersjö

På västra sidan av ån och sjön finns förhistoriska boplatser och omfattande fångstgropssystem. Nybyggnation på östra sidan av Utterån och Uttersjön medför inga ingrepp i kulturmiljön.

7. Myckelgensjö – Skalmsjö

Myckelgensjö är ett riksintresseområde vars grund ligger i den äldre bebyggelsen vid Genbergska gården, med 24 knuttimrade hus från 1700-1800-tal, samt det omgivande och strandanknutna odlingslandskapet med hävdade inägomarker.

Vid Bureåborg är nybyggnation möjlig ur kulturmiljösynpunkt, förutsatt att man håller sig på sjön Hällvattnets östra sida. På västra sidan av sjöns södra vik, tvärsöver vattnet från Bureåborg, finns förhistoriska boplatser och fångstgropar.

Hällvattnet är en av miljöövervakningens trendsjöar.

8. Björna

Inga synpunkter.

9. Norrflärke

Vid Långvattnet, Långvattenstjärnen och Mossavattnet finns uppemot ett tiotal förhistoriska boplatser.

Ingår i översiktlig översvämningskartering

10. Gideå

Ingår i översiktlig översvämningsskartering

11. Anundsjön

Det finns ett stort antal förhistoriska boplatser på Anundsjöns norra sida och i sjöns östra ände. Boplatserna finns framför allt längs en ca två km lång sträcka vid Norrmesunda, vid Sandudden sydväst om Norrböle samt i sjöns östra ände, vid Moälvens utlopp.

12. Skillingsjön – Smedsbyn

Inga synpunkter.

13. Husum

Inga synpunkter.

14. Djupsjö – Oppsjön

Djupsjö: lövskogslund, klassad som nyckelbiotop

15. Billsjösjön

Inga synpunkter.

16. Centralorten

Skärpe och Nyänget nyttjas som skolskog

17. Gullvik - Skagshamn – Ultrå

Stranden i Gullvik har bedömts ha mycket högt naturvärde med rödlistade arter. Lekande sik.

18. Gullvik - Domsjö – Bäck

Stranden i Gullvik har bedömts ha naturvärde 2, dvs. mycket högt naturvärde. Här växer den rödlistade arten grönskära.

19. Trysunda – Grisslan

Höga marina värden som bör beaktas vid exploatering, t.ex. väldigt viktigt med bra avloppslösningar. Både Trysunda och Grisslan är riksintresseområden. De utgörs av fjärrfiskelägen med kapell från 1600-talet och det är själva bebyggelsestrukturen som bildar grunden för riksintresset. Den planerade satsningen på turism i Trysunda är i detta sammanhang beroende av vilken typ av exploatering som medföljer satsningen.

20. Köpmanholmen – Skuleskogen

Skataudden och Näskefjärden är enligt lag inte möjligt att peka ut som område för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Ytterböle: lövskogslund, klassad som nyckelbiotop.

21. Tennviken – Skagsudde

Inga synpunkter.

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Kommunstyrelsen

**Utlåtande efter utställning och förslag till antagande,
översiktsplan för strandskydd i Örnsköldsviks kommun****Bakgrund/Ärendet**

Ett förslag till översiktsplan för strandskydd i Örnsköldsviks kommun har varit utställt under våren 2011. Planförslaget utgjorde en bearbetning av den planskiss som var ute på samråd under hösten 2010. Inkomna synpunkter under samrådet och de ändringar som gjordes i planskissen inför utställningen finns redovisade i samrådsredogörelsen, som bifogas översiktsplanen. I detta utlåtande redovisas inkomna synpunkter under utställningen med en kommentar från kommunledningsförvaltningen och en sammanställning av de förändringar i planen som föreslås inför antagandet.

Hur utställningen har bedrivits

Planen har varit utställd under två månader fram till den 23 maj. Förslaget skickades till ett antal föreningar, företag och myndigheter som bedömdes berörda, till kommunens nämnder och bolag samt till dem som lämnat yttranden under samrådet. Materialet har kunnat laddas ner från kommunens webbplats.

14 yttranden har inkommit till kommunen under utställningstiden. Dessa sammanfattas nedan med eventuella kommentarer från kommunledningsförvaltningen. I sammanställningen redovisar vi endast några delar av det som framförs i yttrandena. För att få en fullständig bild av inkomna yttranden krävs att man tar del av yttrandena i sin helhet.

Kommentarer till vissa frågor*Påverkan på allmänna intressen och riksintressen*

Länsstyrelsen anser att det inte går att bedöma om planen tillgodoser riksintressena eftersom planen saknar en bedömning av hur översiktsplanen påverkar värdena i berörda riksintresseområden,

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

och att planen bör kompletteras i detta avseende och ställas ut på nytt.

Kommunledningsförvaltningen gör följande bedömning. Kommunen har översiktligt bedömt att berörda riksintressen och allmänna intressen inte utgör hinder för ny bebyggelse i redovisade LIS-områden. För att kunna göra en mer detaljerad bedömning av påverkan på intressena krävs en bygglov-/planförfrågan som visar hur många hus som ska byggas, var de ska placeras, hur de ska utformas, hur vatten och avlopp, tillfart m.m. ska lösas. Då först finns ett underlag för att göra en seriös bedömning av påverkan. Vid den prövning som sedan följer kan krav ställas på anpassningar för att undvika eller minimera påverkan på intressena. Slutsatsen kan också bli att delar av LIS-området inte är lämpligt att bebygga.

Det framgår tydligt av planen att lämpligheten för att bygga i områdena inte är slutligt prövad. I planens miljöbedömning redovisas åtgärder/riktlinjer för lämplighetsprövningen i områden som berörs av många intressen.

I den kommunomfattande översiktsplanen från 2007, som planen för strandskydd blir ett tillägg till, redovisas riksintressenas värden och för vissa av dem riktlinjer för vilken hänsyn som krävs. Kommunen har inte bedömt det nödvändigt att upprepa den redovisningen i denna plan. En tydligare hänvisning till den kommunomfattande översiktsplanens redovisning kommer dock att göras. En hänvisning kommer också att göras till kommunens kartor på webben, där gränserna för intressena framgår.

Sammanfattningsvis bedömer kommunledningsförvaltningen att det idag saknas underlag för att komplettera planen på ett sådant sätt att det motiverar att den ställs ut på nytt.

Redovisning av riskområden för ras, skred och översvämningar och av fornlämningar. Lämplighet utifrån hållbara vatten- och avloppslösningar

Länsstyrelsen påtalar att LIS-områdenas lämplighet inte kan bedömas utifrån risken för ras, skred och översvämningar och utifrån möjligheten till hållbara vatten- och avloppslösningar.

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Kommunen gör samma bedömning som redovisningen av påverkan på allmänna intressen och riksintressen, d.v.s. det behövs en detaljerad bygglov-/planförfrågan för att slutligen avgöra lämpligheten, se ovan. Planen kompletteras med en hänvisning till det underlagsmaterial som finns för att i det enskilda ärendet bedöma detta.

Riktlinjer för att använda landsbygdsutveckling som dispenskäl utanför redovisade LIS-områden

Riktlinjen på sidan 10 kompletteras med följande

- en analys ska göras som visar hur bygglovet stöttar utvecklingen av landsbygden och att strandskyddets syften inte motverkas (står redan i brödtexten)
- ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark bör undvikas.

Brödtexten kompletteras med de kriterier som använts vid bedömningen av de LIS-områden som föreslagits i planarbetet, t.ex. anpassning till befintlig bebyggelse och påverkan på landskapsbilden, och att dessa är lämpliga utgångspunkter även vid bedömningar av dispenser utanför utpekade LIS-områden.

Förslag till nya, ändrade och borttagna LIS-områden

- Djupsjö (karta 15). LIS-området minskas något så att naturvårdsobjektet N84300 hamnar utanför
- Järvvik, karta 21. Gränsen för LIS-området minskas något så att naturvårdsobjektet N84190 hamnar utanför
- Ytterböle, karta 21. Området utgår med hänsyn till naturvårdsintressen.
- Domsjö, LIS-området vid Vårby strand utgår. Andra dispenskäl kan användas, enligt Länsstyrelsen.
- Södra sidan av Lemesjön tas med som nytt LIS-område, dock inte sträckan längs i söder eftersom den bedöms vara mindre lämplig för exploatering p.g.a. nivåskillnaderna och ett område utpekade som skolans närnaturområde.
- Grönt område (där strandskyddsdispens inte medges) på Malmön ändras så att bebyggd fastighet inte tas med.

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Övriga förändringar

- Planen kompletteras med att kommunen bedömer att planen inte har någon påverkan av betydelse utanför kommunen.
- Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med hänvisningar till material och utredningar som SGI föreslår ska nämnas i planen.
- De naturvårdsobjekt som saknas på kartorna enligt samhällsbyggnadsförvaltningen tas med i redovisningen.
- Samhällsbyggnadsförvaltningen efterfrågar ett förtydligande om för vilka områden de bör skaffa sig ytterligare kunskap inför kommande bygglovsförfrågningar. Det tydliggörs att kommunledningsförvaltningen bedömt att det finns ett behov av ytterligare kunskap inför framtida bygglovsförfrågningar i de sju områden som redovisas på sidan 8-9, men att det är samhällsbyggnadsförvaltningen som har ansvaret att bedöma var behovet är störst utifrån bebyggelsestryck och motstående intressen.
- Riktlinjen på sidan 10 om dispenser för friluftslivets och naturvårdens syften kompletteras med att åtgärden även ska ha en positiv inverkan på landsbygdsutvecklingen.
- Riktlinjen på sidan 14 kompletteras med att dispenser kan ges för anläggningar och åtgärder för det rörliga friluftslivet även i de gröna områdena (inom vilka nya strandskyddsdispenser inte bör medges), om det är förenligt med hänsynen till biologisk mångfald. Detta är redan beskrivet i brödtexten.
- Planen kompletteras med en redovisning av försvarets riksintressen.

Enligt plan- och bygglagen 3 kap § 18 ska kommunen ställa ut översiktsplanen på nytt om det ändras väsentligt efter utställningen. Kommunen gör bedömningen att föreslagna förändringar inte är väsentliga.

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Yttrande	Kommentar från kommunledningsförvaltningen
<p>1. Samhällsbyggnadsförvaltningen.</p> <p>– Förtydliga vilka LIS-områden som SBF ska skaffa sig ytterligare kunskap om (s 7). Det är inte rimligt att inventera alla områden i förebyggande syfte.</p> <p>– Inom de gröna områdena, där dispenser inte bör medges, bör det enligt planen kunna medges dispenser för åtgärder m.m. som främjar friluftslivet. Den föreslagna riktlinjen bör förtydligas så att texten och riktlinjen stämmer överens.</p> <p>– Det finns kartor där redovisningen av intressena inte är fullständiga För följande områden föreslås Anpassningar av LIS-områdenas gränser</p> <p>– <i>Norrmesunda</i> vid naturvårdsobjekt (n-objekt) 84340</p> <p>– <i>Degersjön</i> vid n-objekt N84603</p> <p>– <i>Djupsjö, Näset</i> - N84300, LIS-området bör inte omfatta n-objektet.</p> <p>– <i>Ytterböle</i> (Näske) - N84521 och nyckelbiotop (skogsstyrelsen). Merparten av LIS-området har utpekade naturvärden varför LIS-området är olämpligt ur naturvårdessynpunkt.</p> <p><i>Järvvik</i> (Näske) - N84190, södra delen bör undantas från LIS-området.</p>	<p>Beaktas. Kommunledningsförvaltningen har översiktligt bedömt att det finns ett behov av ytterligare kunskap inför framtida bygglovsförfrågningar i de sju områden som redovisas på sidan 8-9. Det är dock samhällsbyggnadsförvaltningen som har ansvaret att bedöma var behovet är störst utifrån bebyggelsestryck och motstående intressen.</p> <p>Beaktas, riktlinjen förtydligas.</p> <p>Redovisningen av värdena görs fullständig.</p> <p><i>Norrmesunda</i>: SBF föreslås noggrannare inventera värden runt hela Anundsjösjön som underlag för att bedöma var ny bebyggelse är lämplig.</p> <p><i>Degersjön</i>: Lämpligheten med hänsyn till naturvårdsintresset får prövas i bygglov/detaljplan.</p> <p><i>Djupsjö</i>: Beaktas, gränsen ändras.</p> <p><i>Ytterböle</i>: Området utgår.</p> <p><i>Järvvik</i>: Beaktas, gränsen ändras.</p>
<p>2. Länsstyrelsen i Västernorrlands län</p> <p><i>Riksintressen</i>: Eftersom planen saknar en bedömning av hur översiktsplanen påverkar värdena i berörda riksintresseområden, går det inte bedöma om planen tillgodoser riksintressena. Planen bör kompletteras i detta avseende och ställas ut på nytt.</p>	<p>Se ovan under Påverkan på allmänna intressen och riksintressen.</p>
<p><i>Miljö kvalitetsnormer</i>: Det framgår inte av planförslaget hur miljö kvalitetsnormer ska iakttas, varför det inte går att bedöma om dessa kommer att följas.</p>	<p>Av miljöbedömningen framgår att ingen betydande miljöpåverkan är att vänta på miljö kvalitetsnormerna. I varje ärende ska givetvis ändå bedömas om förutsättningarna för att uppnå dem påverkas och hur de i så fall ska iakttas. Det gäller generellt oavsett denna översiktsplan.</p>

Postadress

Kommunledningsförvaltningen
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Lasarettsgatan 3
Förvaltningens e-postadress
kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx
Fax
0660-888 15

Postgiro

12 58 90-4
Bankgiro
188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

<i>LIS-områden vid Näskefjärden:</i> De redovisade LIS-områdena vid Hummelvik, Näske och Skataudden ligger i ett område där LIS-områden inte kan pekas ut enligt miljöbalken.	Beaktas, LIS-områdena utgår.
<i>Centralorten</i> är inte lämpligt för LIS-områden varför föreslaget område vid Domsjö är olämpligt, andra dispenskäl är mer lämpade.	Beaktas, LIS-området vid Domsjö (Vårby strand) utgår. Andra dispenskäl kommer istället att användas.
Kommunen har översiktligt bedömt att de allmänna intressen som berörs inte utgör hinder för nya byggnader, men en avvägning mot allmänna intressen saknas.	Se ovan under Påverkan på riksintressen och allmänna intressen.
Riktlinjerna för att använda landsbygdsutveckling som dispenskäl utanför redovisade LIS-områden bör utvecklas.	Riktlinjen kompletteras med följande – en analys ska göras som visar hur bygglovet stöttar utvecklingen av landsbygden och att strandskyddets syften inte motverkas (står redan i brödtexten) – ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark bör undvikas. Brödtexten kompletteras med de kriterier som använts vid bedömningen av de LIS-områden som föreslagits i planarbetet, t.ex. anpassning till befintlig bebyggelse och påverkan på landskapsbilden, och att dessa är en lämplig utgångspunkt även vid bedömningar av dispenser utanför utpekade LIS-områden.
Bedömning av planens påverkar utanför kommungränsen saknas.	Kommunen bedömer att planen inte har någon påverkan av betydelse utanför kommunen. Planen kompletteras.
I planen saknas en lämplighetsbedömning av LIS-områdena i förhållande till naturolyckor, vilket gör bedömningar i enskilda fall svåra. Lämpligheten utifrån hållbara vatten- och avloppslösningar går inte heller att bedöma.	För att kunna göra en denna bedömning krävs en detaljerad bygglov/planförfrågan, se ovan under Påverkan på allmänna intressen och riksintressen.
I planen redovisas inte fornlämningar och anges att de inte bedöms förhindra bebyggelse i något av de föreslagna områdena. Denna bedömning kan dock endast göras av antikvarisk kompetens.	Kommunen uppfattning är att det i detta skede inte finns underlag för att avstå från något LIS-område med hänsyn till fornlämningar. För att kunna avgöra vilken hänsyn som måste tas krävs en detaljerad bygglov/planförfrågan.

Postadress

Kommunledningsförvaltningen
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Lasarettsgatan 3
Förvaltningens e-postadress
kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx
Fax
0660-888 15

Postgiro

12 58 90-4
Bankgiro
188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

3. Örnsköldsviksbor. Flera utflyttade Öviksbor anser att även södra sidan av yttre Lemesjön ska vara LIS-område, tidigare låg "centrum" av byn på södra sidan och i dag finns det träffpunkter där.	Beaktas, större delen av södra sidan av Yttre Lemesjön läggs till som LIS-område.
4. Malmöns Broförening. Föreningen anser att det område som är bebyggt på norra Malmön som tidigare föreslagits som LIS-område bör tas med igen. Detta för att ge möjlighet till att skapa ett attraktivt och tillgängligt område för bostäder och rekreation. En bro till ön tillsammans med LIS-området skulle ge dessa möjligheter.	LIS-området togs bort p.g.a. att det bedöms vara svårt att hävda landsbygdsutveckling som skäl till strandskyddsdispens. Denna motivering gäller fortfarande. Frågan om bro till Malmön prövas i översiktsplanen för Örnsköldsviks kommun, och inte i planen för strandskyddet.
5. Lemesjöns Bygdegårdsförening. Föreningen föreslår att hela området runt Yttre Lemesjön ska utgör LIS-område och motiverar detta bl.a. med att det finns en tradition med hus väldigt nära sjön både på norra och södra sidan.	Beaktas, södra sidan tas med som LIS-område, dock inte sträckan längs i söder, eftersom den bedöms vara mindre lämplig för exploatering p.g.a. nivåskillnaderna och ett område utpekade som skolans närnaturområde.
6. Trafikverket. Hänvisar till sitt samrådsyttrande och har inga ytterligare synpunkter i detta skede.	-
7. Försvarsmakten. Eftersom Försvarsmakten bevakar riktintresset för totalförsvarets militära del och delar av riksintresset omfattar hela riket ska intresset alltid omnämnas i översiktsplaner. Lämna ett förslag på text att föras in i översiktsplanen.	Beaktas, texten kompletteras. Den föreslagna texten är en generell skrivning gällande riksintresset för totalförsvarets militära del som kommer att redovisas i den kommunomfattande översiktsplanen.
8. Statens geotekniska institut, SGI. Hänsyn till klimatförändringar särskilt viktiga för LIS-områden. LIS-områdena påverkas av ändrade flöden som ökar riskerna för ras, skred, stranderosion och översvämningar vilket bör finnas med i lämplighetsbedömningen av åtgärder i områdena. Hänvisning till MSB:s utredningar kan läggas in i planen. P.g.a. ökad risk för naturolyckor i form av moränskred och slamströmningar bör en hänvisning till MSB:s karteringar av branta moränslänter nära befintlig bebyggelse göras. En översiktlig inventering av erosionsförutsättningar har utförts av SGI längs med delar av Moälven, Gideälven och Nätraån och ingår i en översiktlig kartläggning av stranderosion utmed vattendrag och kustlinje. Kartorna inom kommunen visar erosionskänsliga jordarter. Materialet kan tillfogas planen. SGI föreslår att de läggs till avsnitt om	Beaktas. Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med hänvisningar till material och utredningar som SGI föreslår ska nämnas i planen.

Postadress

Kommunledningsförvaltningen
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Lasarettsgatan 3
Förvaltningens e-postadress
kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx
Fax
0660-888 15

Postgiro

12 58 90-4
Bankgiro
188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

behov av ytterligare geotekniska utredningar.	
9. Omsorgsnämnden, Humanistiska nämnden. Anser att det är mycket värdefullt med en miljöbedömning utifrån de tre hållbarhetsperspektiven och har inget att erinra vad gäller förslaget till plan.	-
10. Anne-Li och Roger Eriksson, Malmön 1:32. Det är en bra gränsdragning mellan det grönmärkade området och fastigheterna i norr på Malmön men fastigheten 1:32 som redan är bebyggd bör hamna utanför det grönmärkade området.	Beaktas. Gränsen för det gröna området (där strandskyddsdispens inte bör medges) flyttas söderut.
11. Movattnets Bygdegårdsförening. Norra sidan av Storsjön från Movattnet in till Långviksmon bör utgöra ett LIS-område.	Området tas inte med som ett LIS-område då det bedöms finnas möjligheter att komplettera bebyggelsen utan strandskyddsdispens.
12. Landstinget Västernorrland. Har inga synpunkter.	-
13. Härnösands stift. Förvaltar kyrkans fastigheter, däribland Malmön 1:1. De har märkt en ökning av förfrågningar när det gäller möjligheten att friköpa mark till fritidsbostäder. De har en ambition att ge allmänheten möjligheten att uppfylla sin önskan om fritidshus vid havet och då planförslaget motarbetar denna möjlighet motsätter man sig förslaget. Norra delen föreslås åter bli upptaget som LIS-område för bostäder.	Se kommentar till yttrande 4.
14. SGU, Sveriges Geologiska Undersökning. Grundvattenförekomster bör redovisas. Sannolikt finns sulfidjordar i kommunen som vid luftkontakt kan orsaka sänkning av PH-värdet. Detta bör beaktas vid utpekande av LIS-områden, framför allt dem med silt och lera.	Påverkan på grundvattenförekomster och förekomsten av sulfidjordar får prövas i bygglov/detaljplanering.

Postadress

Kommunledningsförvaltningen
SE-891 88 Örnsköldsvik
Org.nr 212000-2445
www.ornskoldsvik.se

Besöksadress

Lasarettsgatan 3
Förvaltningens e-postadress
kommunledningskontoret@ornskoldsvik.se

Telefon

0660-880 00 vx
Fax
0660-888 15

Postgiro

12 58 90-4
Bankgiro
188-4774

Avdelning, handläggare, tfn, e-post

Kommunledningsförvaltningen

Tillväxtavdelningen

Thomas Lundgren, 0660-884 28

thomas.lundgren@ornskoldsvik.se

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut**Sammanfattning av ärendet**

Förslag till översiktsplan för strandskydd i Örnsköldsviks kommun, som är ett tillägg till kommunens översiktsplan från 2007, har varit utställd enligt 3 kap 12 § plan- och bygglagen. I detta utlåtande redovisas inkomna yttranden med kommunledningsförvaltningens kommentarer. De förändringar som föreslås bedöms inte vara väsentliga.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner förslaget utlåtande och föreslår att kommunfullmäktige enligt 3 kap § 19 plan- och bygglagen antar förslag till översiktsplan för strandskydd i Örnsköldsviks kommun. Beslutet om antagande bör tolkas så att kommunfullmäktige godkänner de riktlinjer som föreslås i planförslaget medan övrig text ska ses som underlag.

Kommunledningsförvaltningen

Thomas Lundgren

Planerare

2011-05-23

Örnsköldsviks kommun
Kommunledningsförvaltningen
891 88 Örnsköldsvik

Utställd översiktsplan för strandskydd, Örnsköldsviks kommun

Inledning

Det är positivt att kommunen har tagit fram ett tematiskt tillägg till översiktsplan som behandlar områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Med översiktsplanen som verktyg har kommunen möjlighet att på ett långsiktigt hållbart sätt planera för var lättnader i strandskyddet kan medges. Översiktsplanen möjliggör användande av ytterligare ett särskilt skäl för strandskyddsdispens och skapar förutsättningar för utveckling av landsbygden, både i kommunen och i regionen.

Föreslagna områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-områden) har i tidigt skede tagits fram i samverkan med medborgare, organisationer och andra aktörer. Kommunen har här visat stor medvetenhet om vikten av att arbeta fram innehållet i bred dialog och skapat förutsättningar för en väl förankrad översiktsplan.

Länsstyrelsens vill lyfta fram följande tre synpunkter:

- Bedömningen av översiktsplanens påverkan på värdena i riksintressen och gällande miljö kvalitetsnormer är bristfällig. Länsstyrelsen rekommenderar därför kommunen att komplettera planen och åter ställa ut den.
- Riktlinjerna för att pröva strandskyddsdispenser med LIS-skäl utanför utpekade LIS-områden behöver utvecklas för att utgöra det nödvändiga underlag som krävs för sådan prövning.
- Områdena i Hummelvik, Näske och Skataudden är inte möjliga att peka ut som LIS-område eftersom det strider mot 7 kap. 18 e § miljöbalken.

2011-05-23

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Länsstyrelsen ska under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Riksintressen

En översiktsplan ska säkerställa lämpligheten för bebyggelse och anläggningar inom utpekade områden och vara vägledande inför kommande prövning. I översiktsplanen redovisas för varje utpekat LIS-område vilka riksintressen som berörs, men det saknas en bedömning av hur översiktsplanen påverkar värdena i berörda riksintresseområden. En bedömning av hur översiktsplanen tillgodoser berörda riksintressen kan därför inte göras. Länsstyrelsens rekommendation är att planen kompletteras i detta avseende och sedan ställs ut på nytt.

Miljökvalitetsnormer

Översiktsplaner ska redovisa hur kommunen avser följa gällande miljö-kvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken. Det framgår inte av planförslaget hur miljö-kvalitetsnormerna ska iakttas i samband med föreslagna utbyggnads-områden. Utan redovisning av påverkan på miljö-kvalitetsnormer för vatten eller riktlinjer för efterföljande prövning kan länsstyrelsen inte bedöma om miljö-kvalitetsnormerna för vatten kommer att följas.

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen*Områdesavgränsning*

Riksdagen beslutade 30 mars 2011 om ändringar i reglerna om strandskydd. Med område för landsbygdsutveckling i strandnära läge avses vid tillämpningen av 7 kap. 18 e § ”ett område som (...) inte är ett kust- eller skärgårdsområde i Ångermanland från Klockestrand till Skataudden vid Näskefjärden”. Den södra gränsen för var LIS-områden inte får pekas ut går nu vid Klockestrand istället för Veda. Den norra gränsen för var LIS-områden får pekas ut är oförändrad. Länsstyrelsen menar därför att områdena i Hummelvik, Näske och Skataudden inte är möjliga att peka ut som LIS-område eftersom det strider mot 7 kap. 18 e § miljöbalken.

2011-05-23

Regeln om landsbygdsutveckling i strandnära läge ska tillämpas restriktivt nära större tätorter, vilket också beskrivs i planhandlingarna. Kommunen har till centralorten inberäknat närliggande bostadsområden och närströvområden, vilket gör centralortsområdet stort. Länsstyrelsen anser att centralorten inte kan anses utgöra landsbygdsområde och därför inte heller är lämpligt för LIS-områden. Mot denna bakgrund menar länsstyrelsen att det föreslagna bostadsområdet vid Domsjö inte är lämpligt som LIS-område. Här kan andra skäl till strandskyddsdispens vara mer lämpade, t.ex. 7 kap. 18 c § punkt 5, område som behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse (tätortsutveckling).

Motiv och riktlinjer till utpekade områden för landsbygdsutveckling

Landsbygdsutvecklingsområdena är utpekade utifrån fyra serviceorter som bedömts som viktiga för sina omland. Länsstyrelsen anser att kommunens tydliga utpekande av viktiga serviceorter är positivt och ger tyngd till dispenser med LIS-skäl i dessa orters närhet.

Riktlinjerna för de olika områdesindelningarna ger en bra förståelse för det generella synsättet på de olika kommundelarna. Kommunen har översiktligt bedömt att de allmänna intressen som berörs inte utgör hinder för nya byggnader eller anläggningar. Länsstyrelsen saknar dock en redogörelse av den avvägning och bedömning som gjorts av de allmänna intressena. Det är också svårt att på kartor med flera utpekade LIS-områden utläsa vilka områden som berörs av vilket intresse eftersom berörda intressen inte markeras på kartan.

Användning av LIS-skäl utanför redovisade områden

Huvudregeln är att skälet landsbygdsutveckling endast bör användas för strandskyddsdispenser inom utpekade LIS-områden. Enligt ”Strandskydd – en vägledning för planering och prövning” utgiven av Boverket och Naturvårdsverket bör det krävas ett kunskapsunderlag motsvarande utpekande av LIS-områden i de fall en dispensansökan med hänvisning till LIS-skälet avser en plats utanför utpekade område. För att en sådan prövning ska bli tillämpbar krävs tydliga riktlinjer i översiktsplanen. Länsstyrelsen menar att riktlinjerna för att pröva strandskyddsdispenser med LIS-skäl utanför utpekade LIS-områden behöver utvecklas.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att för enstaka bostadshus med tillhörande komplementbyggnader i LIS-områden behövs inte en motivering om utveckling av landsbygden. Istället räcker det att ta hänsyn till om huset byggs i anslutning till ett redan befintligt bostadshus. Syftet är att undvika spridd bebyggelse och istället skapa förutsättningar för samlad bebyggelse med hänsyn till möjligheterna att tillgodose behovet av samhällsservice.

För anläggningar och åtgärder för friluftslivets och naturvårdens syften gäller riktlinjen att dispensen inte ska utgöra en oacceptabel negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Länsstyrelsen anser att sådana åtgärder också tydligt

2011-05-23

måste visa på betydelsen för landsbygdsutvecklingen, då skälet angeläget allmänt intresse (7 kap. 18 c § punkt 5) också kan användas för den typen av åtgärd.

Mellankommunala frågor

Då några av de utpekade områdena gränsar till närliggande kommuner är det viktigt att bedöma påverkan på intressen även utanför kommungränsen. Länsstyrelsen konstaterar att denna bedömning saknas i översiktsplanen.

Hälsa och säkerhet

I en översiktsplan som behandlar strandnära byggande är hänsyn till klimatförändringar särskilt viktigt. LIS-områden kan exempelvis komma att påverkas av ändrade flöden i älvar och åar, vilket ökar riskerna för ras, skred, stranderosion och översvämningar. I översiktsplanen saknas en lämplighetsbedömning av utpekade LIS-områden i förhållande till naturolyckor vilket gör det svårt att bedöma om de utpekade områdena är lämpliga för föreslaget ändamål. Avsaknad av vägledning i översiktsplanen gällande geoteknik och risk för naturolyckor gör det svårt att bedöma frågan i varje enskilt fall. Se också bifogat yttrande från SGI och SGU för relevant underlagsmaterial.

Lämpligheten utifrån hållbara vatten- och avloppslösningar för bostadsbebyggelse i de utpekade områdena för bostäder saknas i översiktsplanen. Detta ska enligt miljöbedömningen istället prövas vid bygglov eller detaljplan. Länsstyrelsen kan därför inte bedöma LIS-områdenas lämplighet utifrån hållbara vatten- och avloppslösningar.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen efterfrågade i samrådsyttrandet en miljökonsekvensbeskrivning av översiktsplanen. En miljöbedömning har i utställningsskedet bifogats översiktsplanen.

Övriga synpunkter

Utvidgat strandskydd

I översiktsplanen redovisar kommunen var man finner det motiverat med ett utvidgat strandskydd. Redovisningen är tydlig och är ett bra underlag till länsstyrelsens arbete med översyn av det utvidgade strandskyddet.

Riktlinjer för bryggor, pirar och sjöbodrar

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att förslaget om att Samhällsbyggnadsnämnden tar fram detaljriktlinjer för hantering av bryggor och pirar samt sjöbodrar realiserar. Riktlinjerna bör ge tydlig vägledning för prövning av dessa typer av anläggningar.

2011-05-23

Annan lagstiftning - kulturminneslagen

Kommunen bedömer att en redovisning av fornlämningar i LIS-områdena inte är befogat i översiktsplanen och att de inte bedöms förhindra bebyggelse i något av de föreslagna områdena.

Att göra bedömningen att fornlämningar inte förhindrar bebyggelse i något av områdena kräver antikvarisk kompetens. Det är länsstyrelsen som avgör om exploateringar i fornlämningsområden kan tillåtas eller ej utifrån kulturminneslagen. Länsstyrelsen får lämna tillstånd till att rubba, ändra eller ta bort en fast fornlämning endast om fornlämningen medför hinder eller olägenhet som inte står i rimligt förhållande till fornlämningens betydelse.

När det gäller ny bebyggelse gör man vanligen en avvägning mellan allmänintresset av att bevara fornlämningarna och allmänintresset för de nya byggnaderna. Generellt är det lättare att få tillstånd till ingrepp i fornlämningsområden när man planerar byggen som gagnar allmänheten eller åtminstone ett större antal människor, exempelvis olika typer av serviceanläggningar, skolor, äldreboenden, större bostadsområden, affärsverksamheter etc. Normalt bedöms intresset för enstaka enbostadshus som litet i jämförelse med allmänintresset av att bevara fornlämningar, som ingår i vårt kulturarv.

Vissa av de utpekade LIS-områdena i inlandet är tidigare helt obebyggda eller endast sparsamt bebyggda. I de fall då dessa innehåller omfattande fornlämningar kommer tillståndsprövningen enligt kulturminneslagen att bli restriktiv, vilket kan resultera i att vissa områden inte kan bebyggas. Att dessa områden ändå pekas ut som särskilt lämpade för utökad strandnära bebyggelse är direkt olämpligt.

Länsstyrelsen anser att det är kommunens skyldighet att tydligt informera enskilda om att det inom utpekade områden kan bli aktuellt med arkeologiska utredningar och förundersökningar för att identifiera och avgränsa fornlämningar, utredningar för vilka kostnaderna för den enskilde kan bli höga.

ÄRENDE

Örnsköldsviks kommun har i samband med utställning enligt 4 kapitlet 6 § plan- och bygglagen (SFS 1987:10) överlämnat ett förslag till översiktsplan för strandskydd. Enligt övergångsbestämmelser för ny plan- och bygglag (SFS 2010:900) ska ärenden som inletts före 2 maj 2011 handläggas enligt PBL 1987:10.

Som underlag för länsstyrelsens yttrande har synpunkter inhämtats från berörda statliga myndigheter samt sakområden inom länsstyrelsen. Myndigheter som yttrat sig i ärendet är Försvarsmakten, Svenska Kraftnät, Fiskeriverket, Strålskyddsmyndigheten, Socialstyrelsen, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Sveriges geologiska undersökningar (SGU), Statens geotekniska institut (SGI).

2011-05-23

Beslut i ärendet har fattats av länsråd Sten-Olov Altin efter föredragande av planhandläggare Stina Pettersson. I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit företrädare för sakområdena kultur och välfärd, miljö, risker och krisberedskap samt samhällsplanering.

Sten-Olov Altin
Länsråd

Stina Pettersson
stina.pettersson@lansstyrelsen.se
Tel: 0611-34 92 05

Bilagor:

Yttrande från Statens geotekniska institut (SGI) 2011-04-28

Yttrande från Sveriges geologiska undersökning (SGU) 2011-05-09

Kopia till:

Försvarsmakten

Svenska Kraftnät

Fiskeriverket

Strålskyddsmyndigheten

Socialstyrelsen

Skogsstyrelsen

Trafikverket

Sveriges geologiska undersökningar (SGU)

Statens geotekniska institut (SGI)

Sektionen för samhällsplanering

§ 115 Antagande av Översiktsplan strandskydd (Kst/2011:301)

Ett förslag till översiktsplan för strandskydd i Örnsköldsviks kommun har varit utställd under våren 2011. Planförslaget utgjorde en bearbetning av den planskiss som var ute på samråd under hösten 2010. Inkomna synpunkter under samrådet och de ändringar som gjordes i planskissen inför utställningen finns redovisade i samrådsredogörelsen, som bifogas översiktsplanen. I detta utlåtande redovisas inkomna synpunkter under utställningen med en kommentar från kommunledningsförvaltningen och en sammanställning av de förändringar i planen som föreslås inför antagandet.

Hur utställningen har bedrivits

Planen har varit utställd under två månader fram till den 23 maj. Förslaget skickades till ett antal föreningar, företag och myndigheter som bedömdes berörda, till kommunens nämnder och bolag samt till dem som lämnat yttranden under samrådet. Materialet har kunnat laddas ner från kommunens webbplats.

14 yttranden har inkommit till kommunen under utställningstiden. Dessa har sammanfattats och kommenterats i kommunledningsförvaltningens utlåtande.

I utlåtandet redovisas endast några delar av det som framförs i yttrandena. För att få en fullständig bild av inkomna yttranden krävs att man tar del av yttrandena i sin helhet.

Utförliga kommentarer har lämnats till de synpunkter som inkommit från Länsstyrelsen.

Arbetsutskottets behandling

Arbetsutskottet har under § 67/2011 tagit del av inkomna yttranden och ställt sig bakom redovisade kommentarer avseende Översiktsplan för strandskydd. Arbetsutskottet har vidare under § 67/2011 noterat att ärendet avses att kompletteras och tas upp till behandling vid kommunstyrelsens sammanträde den 7 juni 2011 varvid ett utlåtande ska förläggas.

Kommunstyrelsen behandling

Vid kommunstyrelsens behandling föreligger kommunledningsförvaltningens utlåtande daterat den 24 maj 2011. Vid kommunstyrelsens behandling lämnas vidare en kompletterande föredragning i ärendet av Charlotte Hedlund, Thomas Lundgren och Anders Lindström, kommunledningsförvaltningen.

Delges:	Verkställs av:
KLF tillväxt, KLF stab, Samhällsbyggnadsn, akt	

§ 115 (forts)

Av föredragningen framgår att föreliggande utlåtande avses att kompletteras enligt nedanstående punkter:

- LIS-områdena Byskataudden, Skataudden och Näske utgår, eftersom de ingår i det område i Höga Kusten inom vilket landsbygdsutveckling inte får användas som dispensskäl, och eftersom riksdagen under våren beslutat att inte bifalla en motion om att ändra dessa gränser.
- LIS-området vid Uttersjö ingår i det lågstrålade område som kommunfullmäktige tidigare beslutat om. De lågstrålade områdena ska omprövas i den kommande revideringen av den kommunomfattande översiktsplanen. Därefter får avgöras vilket av de båda intressena som ska prioriteras. I översiktsplanen för strandskydd noteras detta.
- Kramfors kommun har i sitt yttrande meddelat att de inte har några synpunkter utan hänvisar till yttranden under utställningen.

Kommunstyrelsen har under § 114/2011 godkänt föreslaget utlåtande inklusive redovisade kompletteringar.

Beredande organs förslag till beslut

Kommunledningsförvaltningens skrivelse daterad den 24 maj 2011.
Kommunstyrelsens § 114/2011.

Kommunfullmäktiges behandling

Under kommunfullmäktiges behandling av ärendet yrkar Glenn Nordlund (S) bifall till kommunstyrelsens förslag.

Kommunfullmäktiges beslut i enlighet med kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att enligt 3 kap § 19 plan- och bygglagen anta förslag till översiktsplan för strandskydd i Örnsköldsviks kommun.

Beslutet om antagande bör tolkas så att kommunfullmäktige godkänner de riktlinjer som föreslås i planförslaget medan övrig text ska ses som underlag.

Delges:	Verkställs av:
KLF tillväxt, KLF stab, Samhällsbyggnadsn, akt	